

VÆRØYPOSTEN - JULEN 2015

Utgiver Værøy kommune

Redaktør Erling Skarv Johansen

www.varoy.kommune.no

Mail: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

Tlf. 48199927/75420608

REDAKTØRENS SIDE - NYHETER OG «TAKK FOR ALT»

Kommunestyret i Værøy har i sitt møte 15.12 vedtatt med 7 mot 6 stemmer rådmannens forslag til budsjett for 2016. Det betyr bl.a. at **Værøyposten legges ned** i sin nåværende form for å spare penger. Den skal erstattes av en digital utgave på nett med kommunal informasjon.

Jeg vil med dette benytte anledningen til å takke både alle bidragsyterne gjennom de 5,5 år jeg har vært redaktør - samt alle leserne både på Værøy og alle de som har abonnert på avisa og er bosatt andre steder. Jeg vil savne den gode kontakten og arbeidet med avisa som jeg synes har vært svært interessant.

Mvh Erling Skarv Johansen

I budsjett for 2016 kan nevnes flere tiltak/investeringer/innsparinger m.m.: Utvide barnehagen med en avdeling, flytte helsestasjon og lege til nytt sykehjem, redusere antall vaktmester med 1 stilling, reduksjon kulturkontor 0,3 stilling(overføres til biblioteket), innføring av eiendomsskatt fra 2017, økt vedlikehold skolebygg, økt. spes.ped. ressurs og økt vedlikehold av kommunale veier. Ellers har man vedtatt å utrede salg av kommunal boligmasse og vurdere annen driftsmodell for sjøvannsanlegg og frysekai.

Av **foreslåtte investeringer** kan nevnes bad/PU-bolig(0,6 mill), vann/renovasjon(1,6 mill), nytt sykehjem m/legekontor(30,5 mill), renovering gammelskolen/basseng(3,1 mill), ny avd. barnehage(7,8 mill).

Kulturkontoret har i samarbeid med folkehelsekoordinator Irene i 2 år jobbet med **merking av turløyper** gjennom Gjensidige-prosjektet som har gitt tilskudd til prosjektet. I høst ble det satt opp 22 turskilt og 6 infotavler med kart, beskrivelse og bilder av turløyper. Oppsettingen ble gjort av ble gjort av kulturkontoret og Asbjørn Myklebust. Turløypene planlegges senere bli digitalisert.

Dagens bilde viser at nå har **vannstanden steget** betraktelig i bassenget etter nesten 10 års tørke. Det skal nå fylles gradvis opp for å teste tilstanden og alt teknisk utstyr, men i skrivende stund ser det bra ut - alt fungerer som forventet. En stor honnør til Vera og Bassengkameratene.

Etter at alt planlagt vedlikehold utvendig og innvendig er utført i løpet av vinter 2016 - håper man åpne bassenget for ordinær drift!

Grunnet reparasjon av fergekai vil **fergeleie** på Værøy bli stengt i uke 3 2016. Stengingen av fergekaien starter tirsdag 19. januar 2016, og vil etter plan åpnes igjen senest 25. januar 2016. Værforbehold.

Fergen vil gå i oppsatt rute, men det er kun persontrafikk som blir mulig å gjennomføre i dagene reparasjonen utføres. Bilfergen "Værøy" vil legges til med Værøy Fryselager for av og påstigning for reisende.

Søndag 18. oktober var det innsamlingsaksjon til Regnskogfondet. Det kom inn hele 17232 på bønnene. I tillegg fikk Værøy menighet inn kr 1427 i offer. Værøy skole gjorde som vanlig en flott innsats og fikk inn kr 22800.

Tradisjonen tro samlet menigheten seg i kirken for å synge Julen inn 2. søndag i advent. Og som vanlig gledet Mannskoret og Damekoret oss med vakker sang i tillegg til Maren prest og organist Cathrine.

EN ROSE ER UTSPRUNGEN

JULEHILSEN FRA MAGNE OFTEDAL RED./BILDER ERLING SKARV JOHANSEN

Djupvik kirkestue i Kåfjord

Fra vår kjente og kjære Magne Oftedal - "Lofotkatedralen" som nå vikarierer som prest i Kåfjord - har vi mottatt flg. julehilsen:

På en husvegg på Værøy blomstret rosene hele sommeren og til langt ut på høsten. Dette skjedde i flere år.

Edelrosenes blomsterprakt var enorm! Enhver trafikant måtte bli overveldet over skjønnheten.

Rosen tiltrakk oss og vi ble nærmest drevet bort for å snuse inn dens herlige duft.

"En rose er utsprungen", slik ser salmedikteren på julebudskapet. Måtte Jesusrosen drive oss til Ham så vi riktig kan få snuset inn dens skjønnhet!

Ved Kristi komme er det kommet et rosehav på verdens "vegg". Den er vakker og strålende og i adventstiden ber jeg dere om å stanse opp og dvele ved dette Guds Under.

Du blir oppfordret til å snuse inn godlukt fra himmelen! Du oppfordres til å la rosen beruse deg med takk og lovsang.

Det blir sagt av gartneren at skal det bli en edelrose med vakre, godluktende blomster, så må gartneren innpode en edelrose inn i villrosens røtter. I tillegg må en klippe av all antydning til villrosen. Først da kan skjønnheten blomstre og gi skjønnhet.

Gladguttene Magne i sjarken

Jesus var sann Gud og sant menneske. Ved Guds inngripen i Maria, ble Jesus en edelrose.

Faktisk skjer det også en forvandling i de mennesker som tror på budskapet om Jesus Kristus. Vi som av naturen var villrosen, får innpodet Kristus i våre liv. Vi blir Guds prydpil på jorden som skal skinne, lyse og dufte.

Guds hensikt med menigheten er at den skal være som en husvegg med edelrosen og slik spre skjønnhet og godlukt til befolkningen.

Hjemme på Forsand har jeg plantet en trøblede edelrose.

Det er slik at hver vår må jeg klippe villgreiner for ellers blir edelrosen skjemmet.

Denne umulige rosen er som Magne. Hele tiden trengs det å ta bort stygge synder som vill fram og opp og hindre skjønnheten i å bre om seg.

Heldigvis er julebudskapet også et budskap til oss at det er gitt oss en frelser fra all vår synd.

Så vil jeg avslutte med sangen av Trygve Bjerkrheim: "Du får koma til Jesus med det som er tungt, med di synd og di sorg og di sut! Du skal vita for visst: Om du kjem som du er, skal han slett ikkje støyta deg ut."

Julehilsen fra Kåfjordpresten Magne

INTERVJU MED ORDFØRER DAGFINN ARNTSEN

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet vår nye ordfører som ble valgt i høst etter valgsamarbeide mellom Kristelig Folkeparti og Felleslista.

Som kjent har Dagfinn Arntsen bakgrunn både som pastor i Pinsekirka og daglig leder for Byggtorget samt annen allsidig yrkespraksis.

I tillegg er han en ivrig fritidsfisker med kveite som spesialitet. Han er også en ivrig turgåer og dyktig hobbysnekker med mange prosjekt.

Hvordan føles det å sitte i ordførerstolen? Skal ikke klage på stolen! Den er av beste sort. Men i overført betydning er det selvfølgelig et stort alvor og ansvar som følger med stolen. Det er mange følelser og tanker, men jeg tror det er viktig å ha fokus på oppgaver og legge følelser litt til side.

Var det en vanskelig avgjørelse å stille til valg som ordfører? Ja det var det. Det er mange utfordringer og forventninger både for ordfører og kommunestyret i tiden framover. Jeg håper å kunne bidra med mitt til at det blir tatt gode avgjørelser i årene som kommer!

Hva liker du best med den nye jobben? Alt er i grunnen nytt for meg så langt! Men det å ha så mange dyktige arbeidere rundt meg er givende! Har også besøkt noen etater og det har gitt meg mye – både kunnskap og inspirasjon.

Hva synes du er vanskeligst? Det er uten tvil å få budsjett til å gå opp. Årene framover blir krevende og vi trenger å gjøre vedtak som kan gi en levedyktig drift. Så det å finne fram til beslutninger som over tid sikrer god oppvekt, helse og øvrig drift er det som man bruker meste tankevirksomhet på.

Hva mener du selv er de største utfordringene som kommunen står ovenfor i de neste 4 år?

Kan vel vise til svaret ovenfor, men kommunereformen er en utfordring. Hva slags inntekt vi kan forvente i årene framover er helt avgjørende for hvordan vi kan forholde oss til denne reformen. Tar stortingset bort tilskuddene som er rettet mot oss i småkommuner – er det sterke føringer for hvordan de ser på oss i disse kommunene. Vi håper og tror at det blir gitt en åpning for oss og noen til, som ligger slik til som vi gjør, at det kommer en finansering som dekker opp for de tjenestene vi i dag har. Meldingen om inntektene i forbindelse med reformen kommer før jull! Spennende tider!

Hvilke saker er du mest opptatt av selv? Jeg håper at offentlig sektor og næringsliv kan gå "hånd i hånd"! At vi er i stand til å oppjustere barnehage, skole og nytt sykehjem samtidig som vi kan være en bidragsyter der det trengs innenfor næringslivet. Og at vi kan være en kommune/plass som er attraktiv for tilflytting!

Dagfinn på Byggtorget

Hvordan tror du erfaringene fra yrkeslivet kan komme til nytte i jobben? Det er ikke godt å si. Men etter 13 år i en servicenæring håper jeg at jeg kan klare å yte god "service" i det nye vervet. Det er i alle fall noe jeg vil bestrebe meg på!

Har du tro på at værøy fortsatt vil kunne være en egen kommune i fremtiden? Jeg har tro på det og vi vil kunne det om vi ønsker det. I dag er dette en frivillig sak. Men som nevnt tidligere er spørsmålet om rammene for oss er så vide at vi kan utføre de tjenestene som er lovpålagt og som kreves. Det vil nok avgjøre framtiden for mange kommuner i årene som kommer. Men jeg mener at samfunnet er best tjent med at vi kan drive selvstendig. Det vil bli for tungrodd med "fjernstyring" fra Lofoten eller Salten.

Hva skulle du ønske at du hadde mer tid til? Jeg håper over tid at jeg kan klare å finne en måte der jeg kan komme meg mer ut av kontoret! Håper på å kunne ta en kopp kaffe rundt omkring på øya og å slå av en prat om løst og fast. Det handler vel mest om å velge ut hva en tenker er viktig.

Ditt favoritt tursted på øya? Å sitte på lykta i Kvalneset med en kopp kakao er veldig godt for sjel og sinn. Det å komme andpusten opp på Heia er også noe setter stor pris på! Men ingen ting slå det å sitte i båten en rolig dag med snøre ut og nyte stillheten bare havet kan gi! Der koser jeg meg mest.

Hvilke hendelser har gjort mest inntrykk på deg i år? Uroen vi ser rundt oss, terror og flyktningestrømmen. Det virker som om at verden blir mindre og mindre – alt kommer liksom oss nærmere. Det gjør inntrykk. På en positive siden er nyheten om at det kommer – om alt går bra – et nytt barnebarn i våren! Det gleder jeg meg masse til!

Hva synes du vi må bli flinkere til her ute? Kanskje så se hvor mye bra vi omgis av! Flott natur, et "friere" hverdagsliv enn mange andre plasser. Både næring og offentlig sektor er gode bidragsytere til å gjøre øysamfunnet til et godt sted å leve i! Etter min mening.

Håp for neste år? Et godt fiske med "tjenlig vær" som det heter! Vi er sårbar som samfunn på den måten. Og så håper jeg at barnehagen får ny avdeling og at vi kan se oppstart av arbeide med nytt sykehjem + at arbeidet med skolen skrider frem som planlagt! Da skal jeg ikke ønske meg mer!

SUPERVETERAN BERGITON - "EN GLAD GUTT"

Interviu ved Erlina Skarv Johansen

En hjelpsom og imøtekommende Bergiton på jobb

Mange er det som har vært innom teknisk etat de senere årene og blitt møtt av en sprek og blid Bergiton Solaas som til tross for at han er født i 1934 - fremdeles er høyst oppegående. Han har gjentatte ganger truet med å gå av, men gjør stadig vekk "comeback". Med sin omfattende lokalkunnskap og brede erfaring gjennom mange år er han en viktig ressurs for kommunen. Han har bl.a. tatt 1-årig kurs i Miljøstrategi og Bachelor grad i Geografi på sine gamle dager. Uten at det lenger er noen som tar det helt alvorlig - har han nok en gang truet med sin avgang. Hans siste prosjekt har vært veinavnprosjektet som har vært ganske arbeidskrevende og nå er avsluttet.

Bakgrunn: Bergiton vokste opp i en tid med begrensede jobbmuligheter - og i en alder av 15 år mønstret han på fiskebåten M/K Janny eid av Olaf Olsen. Båten ble regnet - etter den tids målestokk på Værøy - å være en stor skøyte med sine 42 fot. Med den var han med på starten på notfisket etter skrei i 1950. En slitsom men spennende jobb for en ungdom på den tiden. Mange fulle båtlaster ble det og gode lotter inntil snurpenot under Lofotfisket ble forbudt i 1958 fordi det var for effektivt. På vinterstid var det fiske mens det andre typer arbeid resten av året.

En munter gjeng: Johan Berg, Trygve Karlsen, Nils Bye og Olaf Olsen: mannskap om bord i m/k Janny sammen med Bergiton

Bergiton på seinotfiske på Finnmark på 1950-tallet

Senere var han med på å grave ut - med hakke, spade og trillebår - første byggetrinn på nyskolen i 1952. Han var også med på byggingen av det første vannverket i Marka og vanntanken i Skaret. Grøftingen ble da gjort for hånd. Da andre byggetrinn (samfunnshusdel og svømmebasseng) av nyskolen startet i 1965 - og som fremdeles står - var Bergiton tilbake, men denne gang med gravemaskin. Han var faktisk med å kjøre den første gravemaskin på Værøy (tilhørende Bjørgvin Staff) - og gravde bl.a. kloakken ved Coop. Han var også lastebilsjåfør for fiskebruket til Benjaminsen i Røstnesvågen.

Etter avsluttet 4-årig lærerskole på Nesna i 1969 - ble det lærerjobb på Værøy som på den tiden hadde nærmere 200 elever. Senere ble det jobb som skolestyrer/rektor fra 1971 og frem til 2000.

I to perioder: 19080-83 og 1988-91 ble Bergiton valgt som **ordfører** mens han samtidig måtte ivareta arbeidet som rektor. Han sier at på den tiden var det mer partipolitikk, møter og engasjement. Kommuneøkonomien var tilfredsstillende på den tiden og man hadde råd til det man trengte. Av større økonomiske løft var byggingen av nvtt omsorassenter.

Hvorfor ble du værende på øya? Jeg ble tidlig gift, hadde familien her - og det var heller ikke så mange jobbmuligheter. Dessuten har jeg alltid trivdes her ute. **Hvor lenge har du arbeidet på teknisk etat?** Det startet med at jeg ble engasjert til å være med på å utarbeide Kystsoneplan for 10-12 år siden og siden har jeg vært mer eller mindre fast frem til i dag - siste prosjekt jeg har fullført er Veinavnprosjektet. Årsaken til at jeg ble værende på teknisk etat så lenge - er at arbeidet er både interessant og spennende. Et godt forhold til andre ansatte har også bidratt til trivselen. Det har vært mange utfordringer - spesielt med havneutbyggingen som var et omfattende og krevende prosjekt. **Hva synes du er viktige egenskaper for en ny teknisk sjef?** Han bør i tillegg til faglig kompetanse bør han ha relevant og bred erfaring, ha gode samarbeids-evner, være løsningsorientert og handlekraftig. **Hvilke områder vil du anbefale at kommunen prioriterer i de nærmeste årene?** Det må bli svømmebassena og ny Havneplan.

Bergiton ved Kinesiske mur

Hvordan ble du interessert i slektsgransking? Det har vært en gryende interesse i mange år, men pga. lite tid til slike studier - har det ikke blitt noen systematisk forskning inntil jeg nylig tok et kurs i slektsforskning. **Noen interessante "funn" så langt?** Jeg har kommet tilbake til 1400-tallet på bestemorssida og en familie von Bekkenstokk i Bergen som tidligere eide nesten hele Meløy og trolig drev med handel og jordbruk. Annen kuriositet: En eiendom på "Bakken" (før du kommer til Stølen) - ble i 1876 overskjøttet fra en tollbetjent i Kristiania - Johan Dahl: som var sønn av den mer kjente Kirsebom Dahl (sokneprest på Værøy) - til min bestefar.

Ottar Olsen og Bergiton

Hvordan har du klart å holde deg så sprek? Vanskelig å si, men fysisk aktivitet, gode gener og sunn livsstil har nok hatt noe å si. Dessuten at jeg alltid har trivdes i de jobber jeg har hatt. Positiv innstilling til arbeidet og livet generelt er også viktig. Det er et lite oversiktelig samfunn. Velorganisert og bra infrastruktur. **Noe favorittsted?** Det måtte være å gå til Slettstranda og videre til Måstad. Fin natur, fjell, sandstrender. Fred og ro. **Hvor vil du helst feriere?** Bilferie til familie på Østlandet og Vestlandet. Og sydenferie til Tyrkia, Spania og Mallorca.

Gammelskolen

Hva synes du om utviklingen av Værøysamfunnet?

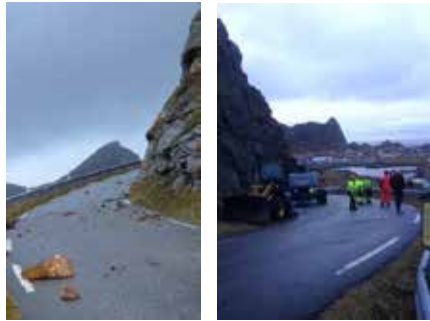
Det har vært en fantastisk utvikling siden jeg var ung - både når det gjelder kommunikasjoner, infrastruktur og næringslivet. Spesielt innenfor fiskeriene og fiskeindustrien har det vært en rivende utvikling.

Uten havneutbyggingen, flyplass, nye ferjer og forbedret strømforsyning hadde det nok ikke bodd så mange mennesker her ute i dag. **Hvordan tror du det vil se ut her om 20 år?** Pga. avhengigheten til fiskeriene - vil utviklingen være nært knyttet til ressurstilgang og markedsutsiktene innenfor denne næringen. **Noen spesiell oppfordringer til folk her ute?** Ta vare på natur og miljø - og ikke minst på hverandre. Håper på innsats for å få ryddet opp i søppel og skrot slik at øya kan fremstå som den perlen den egentlig er.

DIVERSE KOMMUNALE PROSJEKT

Orientering ved Kommuneingeniør Vera Iversen Redigering Erling Skarv Johansen

Steinras i november på fylkesveien til Nordland ble undersøkt av vegvesenet og en geolog. Det er blitt funnet mye løse stein i øverste partier av fjell. Vegvesenet har engasjert en entreprenør for å sikre området. Arbeidet blir utført av fjellsikringsfirma før jul.

Værøy kommune registrerer rashendelser og rapporterer til vegvesenet og NGU. Ved økende frekvens på slike hendelser så kan det være mulig at det blir vurdert å etablere tunnelforbindelse mellom Sørland og Nordland på Værøy.

Arbeidet med renovering av bassenget skrider raskt frem. Så langt har man kun brukt ca 60 000 i fliser pga. gedigen dugnadsinnsats. Det er nå inngått avtale med Frank Ramberg om utvendig arbeid, vinduer, rampe, Hcwc, tak mv. Arbeidene har en kostnadsramme på om lag kr 620 000.

Kommuneingeniør Vera Iversen skriver: Værøy basseng trenger flere «**Bassengkamerater**». Mange har jobbet hardt hittil: Randi Andreassen, Geir Jakobsen, Odd-Arne Andreassen, Frank Ramberg, Ruben Adolfsen, Tatjana Eikseth, Bjørnar Høgset, Asbjørn Myklebust, Fred Roar Adolfsen, Eskil Persen, Dagfinn og Anne-Margrethe Arntsen, Ralf Iversen, Marit Nikolaisen, Beate Jenssen, Kent Bensvik, Magnus Johan Nilsen, Terje Flagmark, Hege Sørli, Chris Johansen. Flott dugnadsgjeng! Stor takk til Kristin Refsvik som administrerer både Facebookgruppa og er formann i Værøy basseng – stiftelse! Gode kaker fra flinke damer Kristin Refsvik og Judith Adolfsen (?) koser dugnadsfolk seg med innimellom.

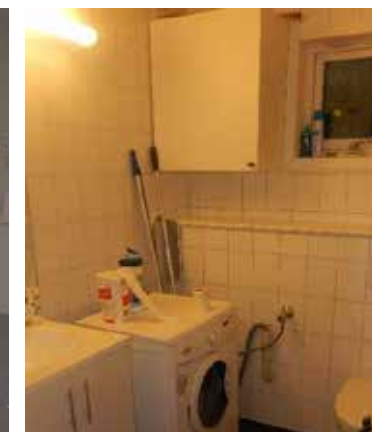
Takk og pris for de som ga pengebidrag til bassenget: Rita T Andreassen; Værøybuen AS; Karin Anna; Victoria Eileen Fagertun; Asbjørn Myklebust; Astrup Lofoten AS! Kontonummer: 12083265254.

Vi har ryddet og vasket, og skrubbet og kostet; rivd ned skadete dørkarmer og gamle fliser i garderobene, lagt på manglende fliser i bassenggropet. Neste stor steg – utskift av vinduer i bassenget og utbedringer på taket. Det er mye jobb igjen og dugnadsinnsatsen betyr utrolig mye!! Besøk oss på facebookgruppa «**BASSENGKAMERATENE**» eller kom gjerne i bassenget. Det er dugnad HVER torsdag!

KOMMUNENYTT DEL 2

Taklekkasjen på «Gammelskolen»: De største lekkasjene er utbedret av lokale krefter. Resten av arbeidet vil fortsette så snart været tillater det.

Barnehage avdeling Krabben koser seg i renovert lokalet. De har fått tre ny oppussete bad, utvidet kjøkken, lydisolerende himlinger og gulv.

Prosjekt «Værøy skole universelt utformet» er ferdigstilt. Det er blitt installert dørautomatikken på 7 eksisterende dører. Det ble utvidet plass på HCWC.

Nytt tilbygg med automatisk dør og plass til oppbevaring av hjelpemidler kan nå tas i bruk. Plass på HCWC er utvidet. I tillegg til ferdig montert stelle-bord, skal det monteres hevv- og senkbar vaskeservant på HCWC.

VEINAVN: Etter innføring av gateadresser i hele kommunen opplever både innbyggerne, næringsdrivende og kommuneadministrasjonen at mye post kommer i retur pga. feil adresse. For at riktig personadresse skal bli tilgjengelig for alle, må adresseendring meldes til Folkeregisteret.

Opplever du at du ikke får posten du venter på, eller får du mange påminnelser fra Posten om å oppgi rett adresse til dine kontakter, eller er du usikker på om du er registrert med rett adresse, kan du sjekke din registrerte adresse på www.altinn.no, eller ved å ringe Skatteetaten på telefon 800 800 00 og velge folkeregister på tastevalget.

Har du ikke riktig adresse i Folkeregisteret endrer du den enklast ved å gå inn på www.skatteetaten.no og velge «adresseendring». Du kan da velge mellom å endre i www.altinn.no, eller skrive ut papirblankett for innsending av endring pr. post. Har du et firma, enkeltmannsforetak, AS eller NUF, må adresseendring meldes til Brønnøysundregisteret. Dette gjøres også via www.altinn.no, der du velger «Samordnet registermelding» fra skjemaen. Alternativt kan du skrive ut skjemaet i papirform og sende det pr. post.

KOMMUNENYTT 3 – redigering og bilder av Erling Skarv Johansen

I sommer har Kystverket lagt nye undervannskabler til lyktene i Seiklakken pga. skader som ble påført sist vinter da deler av moloen i Røstnesvågen ble påført betydelige skader. Det er også blitt satt opp midlertidig overrett på gammel-moloen. Arbeidene ble mere omfattende enn opprinnelig beregnet.

UTBEDRING SKADE PÅ MOLOEN I RØSTNESVÅGEN: Orientering fra senioringeniør Per Helge Thom i **Kystverket:**» Kystverket var på Værøy torsdag 5. nov. i anledning anbudsbefering på Røstnesvågmoloen(reparasjon).

Det ble avholdt møter med Værøy kommune der vi presenterte reparasjonsforslaget, møte med grunneier(Jim Eilertsen) og fiskere i Røstnesvåghavna.

Anbudet skulle vært levert inn i dag(fredag 20. nov.), men det er gitt en utsettelse på dette til fredag 27. nov. etter anmodning fra tilbudsgivere. Hvordan framdriften i prosjektet vil bli, må vi komme tilbake til etter at vi har antatt entreprenør og gjennomført forhandlinger blant annet om oppstartstidspunkt. Det blir anbudsforhandlinger 7. januar. Det var 4 entreprenører som har levert anbud. Man vil unngå å sperre for trafikk i området og trolig vente til etter vintersesongen før arbeidene igangsettes. Benytter samtidig anledningen til å ønske God Jul til innbyggerne i Værøy»

RESULTAT KOMMUNESTYREVALG 2015:

Dagfinn Arntsen ny ordfører

Formannskapet i Værøy kommune for perioden 2015 – 2019:

Fra Felleslista og KrF:

Dagfinn Arntsen (KrF) Ordfører
Hege Sørli (Felleslista) Vara-ordfører
Rita Adolfsen (Felleslista)

Vara: Frank Ramberg (KrF)
Kristin Refsvik (Felleslista)
Jim Eilertsen (Felleslista)

Fra Værøylista og Værøy AP:

Susan Berg Kristiansen (Værøylista)
Asbjørn Myklebust (Værøy AP)

Vara:

Leif Roger Røstgård (Værøylista)
Marthe Marthinussen (Værøy AP)

VÆRØY KOMMUNESTYRE 2015-2019

Værøy Arbeiderparti:

Valgt:

Asbjørn Myklebust
Marte Martinussen

Vara:

Erling Johansen
Svein Tommie Hardy
Steinar Torstensen
Solveig E. Christensen
Roger F. Torstensen

Værøy Kristelig Folkeparti

Valgt:

Dagfinn K. Arntsen
Frank Ivan Ramberg
Jill Chanett Arntsen

Vara:

Edith Marion Nybakk
Bjørn Tore Sørheim
Tor Håkon Thomassen
Karin Sofie Langbakk
Sara Johanne Mathisen
Håvard Bjerkeli

Felleslista:

Valgt:

Hege Sørli
Rita Adolfsen
Kristin Refsvik
Kent-Arne Bensvik
Jim Harald Eilertsen

Vara:

Alf Kristian Sørheim
Terje Andreassen
Eskil Persen
Eldar Michael Eilertsen
Tommy A. Bensvik
Tom Viktor Torstensen
Linda Melby
Sølvi-Jane Kvalnes

Værøylista:

Valgt:

Susan Berg Kristiansen
Leif-Roger Røstgård
Siw Elisabeth Eriksen

Vara:

Tor Magne Arnesen
Magne Ulrik Berntsen
Morten Eriksen
Turid Arnesen
Adrian S. Røstgård Hardy
Monica E. Pedersen

NYTT FRA VÆRØY IDRETTSLAG

TEKST/BILDER RITA ADOLFSEN REDIGERING: ERLING SKARV JOHANSEN

Bilder av lagene fra året som har gått - samt bilder av trenere og barn fra fotballkosen som var i desember.

FASCINERT AV MÅSTAD Intervju ved Erling Skarv Johansen

Bilder av Vladimir Donkov

Vladimir Donkov er en 25 år gammel fotograf fra Bulgaria som reiser rundt i N-Europa og besøker steder som er fraflyttet og skrive bok om hvorfor de ble forlatt, hva vi kan lære av deres historie og hva dette kan ha å bety for vår fremtid. Historien om Måstad har lenge fascinert ham siden han første gang var her i 2009. Dette intervjuet ble gjort under hans besøk i september 2011 - før stormfloa kom.

Vladimir startet sin karriere i Pleven, Bulgaria hvor han begynte med fotografering i en alder av 14 år. To år senere begynte han å jobbe for et reklamebyrå og i en del år som motefotograf og studioarbeid bl.a. et halvt år i USA. Men glamourlivet var ikke noe for ham - det er ute alene i naturen han trives best. Etter hvert begynte han med naturfotografering for magasiner og gi ut bøker med naturbilder. Han har hatt flere turistprosjekt - bl.a. i samarbeide med den norske ambassaden i Bulgaria. I tillegg en del TV-program om sine opplevelser. Sterkest inntrykk gjorde nok turen til Grønland nylig hvor han oppholdt seg helt alene i 2 måneder i en bortgjemt fjordarm som var hele 80 km lang. Det var en daglig kamp for å overleve og han lærte mye om seg selv på turen. Det var mange døden nær opplevelser underveis - spesielt ved kryssing av de mange elver i området. Dårlig vær og ekstrem kulde gjorde dette til en strabasjøs tur. Men de sterke opplevelsene har gjort hans liv så mye rikere at det var verdt alt slitet. På slutten av ferden dro han til en liten inuit landsby med 83 innbyggere hvor han fikk en fantastisk velkomst. Noe som overrasket ham ved denne bosetningen var at alle syntes å være fornøyd med livet til tross for karrige kår og virket mye lykkeligere enn vi som lever i større og påstått mere siviliserte forhold.

Vladimirs inntrykk av Værøy er at dette er et svært aktivt lokalsamfunn i forhold til innbyggertallet, men at det er litt vanskelig tilgjengelig. Senest når han skulle reise da båttrutene var forandret uten varsel og han måtte ha 2 ekstra overnattinger og nesten mistet flyforbindelsen til London. Under sitt ukeslange opphold i Måstad under primitive forhold i telt og med mye uvær klarte han likevel å ta bilder som fanger opp den særegne atmosfæren hvor det virker som rester av gamle hus og historie gradvis forsvinner til tross for renovering og nybygg. Måstad var full av kontraster - blanding av nytt og gammelt samt vekslende vær gjorde sitt til at det ble et minneverdig opphold som han håper å formidle i sin bok planlagt utgitt om to år. Han regner med å komme tilbake til Lofoten hvor han føler seg hjemme og trives godt.

Bilder fra Grønland v/Vlad Donkov

Bilder fra Bulgaria v/Vlad Donkov

INTERVJU MED MAGNUS - REDAKTØR AV KIRKEBLADET

INTERVJU VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet Magnus Eilertsen - **redaktør for Kirkebladet** og også nå utgiver av **Lofotboka**. Han holder til i Tromsø driver på og fullfører mastergraden i Statsvitenskap i tillegg til å ha deltatt i Lofotfisket.

Hvorfor valgte du å studere statsvitenskap? Det henger nok sammen med at det gradvis har vokst fram i meg en genuin samfunnsinteresse. Jeg har lenge hatt en slags iboende trang etter å forstå det som skjer i verden, fra de helt nære ting til de mer komplekse samfunnsstrukturene som vi observerer på nasjonalt og globalt nivå.

Da var statsvitenskap et helt naturlig valg. Kort forklart er statsvitenskap studiet av politikk og politiske systemers oppbygning og virkemåte.

Hva skriver du om i masteroppgaven din? Jeg gjør en såkalt beslutningsanalyse av den politiske prosessen knyttet til spørsmålet om eventuell petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten og Vesteråle. Siktet er å analysere beslutningsprosessene som har vært så langt og se disse prosessene i lys av tre ulike beslutningsteoretiske modeller.

Hva har du gjort i Tromsø bortsett fra å studere? Jeg har blitt kjent med masse trivelige mennesker. Og så har jeg jo giftet meg. I tillegg har jeg vært en del engasjert i Norkirken Tromsø, et lokalt menighetsfelleskap i Normisjon. I fjor sommer overtok jeg vervet som styreleder i menigheten.

For de som ikke vet så mye om Normisjon - kan du kort si noe om bakgrunnen for opprettelsen i 2001? Normisjon ble stiftet i 2001 etter at Det norske lutherske Indremisjonsselskap, Langesundsfjordens indremisjonsselskap og Den norske Santalmisjon fusjonerte. Organisasjonen er i dag en selvstendig bevegelse som har et tett samarbeid med flere lutherske kirkesamfunn. Bakgrunnen for sammenslåingen var i hovedsak at misjonsorganisasjonene sto nært hverandre når det gjaldt teologiske grunnsyn og at en sammenslutning ville bidra til administrative besparelser samt å frigjøre mer midler til utadrettet virksomhet.

Hva skiller Normisjon fra Den norske kirke? Hovedskillet er at Normisjon er en misjonsorganisasjon. Den norske Kirke er et trossamfunn, mens Normisjon så langt ikke har organisert seg som et eget kristent trossamfunn. Tidligere definerte Normisjon seg som en frivillig organisasjon i Den norske Kirke, men i dag forstår man seg som en misjonsorganisasjon som samarbeider med blant annet Den norske kirke.

Hva er din funksjon i Norkirken Tromsø? Formelt sett innebærer styreledervervet møteledelse på styremøter og deltakelse i en del andre sammenhenger. Menigheten har for øvrig ansatt egen pastor og felleskapsutvikler som tar seg av mye av forkynnelsen og det daglige arbeidet.

Hva er viktigst for deg i denne rollen? Motivere og inspirere andre mennesker til å komme i en sterkere relasjon til Gud. Og så klart er bønn svært viktig i dette. Gjennom bønn aktiviseres Guds kraft, og det er gjennom bønn man kommuniserer med Gud. I Johannes-evangeliet sier Jesus til disiplene sine: «Uten meg kan dere intet gjøre.» I sin tjeneste på jorden ser vi at Jesus ofte trakk seg tilbake til helt øde steder, for å tilbringe tid i bønn og ha samfunn med Faderen. Det sier noe om viktigheten av bønn i disippellivet.

Lokale aktiviteter i Norkirken Tromsø som du spesielt vil nevne? De ukentlige gudstjenestefelleskapene på menighetshuset er jo på mange måter «kjernevirksomheten». I tillegg er det mye foreningsliv blant de eldre, og annenhver lørdag arrangeres det hyggetreff på forsamlingshuset for pensjonister. I den yngre garde møtes man gjerne i mindre felleskap, som for eksempel i bibelgrupper. Denne høsten har vi dessuten prøvd ut huskirker, etter modell fra Apostlenes gjerninger. Der møttes de troende ofte hjemme hos hverandre, og ikke bare i tempelet.

Magnus: Bilder fra Lofotfisket

Kan du si litt om «Årboka for Lofoten» og din rolle fremover som redaktør? Årboka for Lofoten, populært kalt «Lofotboka» kommer nå ut i en helt ny form, sammenlignet med den opprinnelige Lofotboka, som Dag Sørli gav ut fram til han gikk bort i 2012. Det er blitt gjort en del layoutmessige endringer for å synliggjøre at årboka nå har tatt steget inn i en ny epoke. Og hovedtittelen på boka er nå «Årboka for Lofoten». Jeg tror Dag Sørli ønsket at årbokarbeidet skulle fortsette i en eller annen form, også etter hans bortgang. Han brant jo for dette med lokalhistorie og hadde en sterk visjon om å formidle vår egen historie videre til kommende generasjoner. Årboka er en populær julegave og fortsatt et kjært samleobjekt for mange. Jeg har snakket med en rekke samlere som omtaler utgivelsen av boka som et av årets høydepunkter. Mange av dem venter til julaften før de blar i den og leser artiklene. At boka er til glede og oppmuntring for folk gjør at jeg blir inspirert til å fortsette å gi ut boka.

Hvordan er det å være redaktør for Kirkebladet og bo i Tromsø? Det går helt fint. Takket være dagens datateknologi, kan man nesten sitte hvor som helst på kloden og redigere Kirkebladet. «Har man tilgang til strøm og internett, er verden bare et tastetrykk unna», brukte Dag Sørli å si til meg. Jeg er dessuten veldig takknemlig for alle gode bidrag som vi får inn til Kirkebladet i form av artikler og bilder. Jeg vil rette en stor takk til alle frivillige bidragsytere! Uten deres innsats ville det vært umulig å lage bladet i den formen det har i dag. Til overmål finansieres bladet utelukkende av frivillige pengegaver. Det tror jeg er helt unikt i kirkebladsammenheng i Norge, og det viser nok at mange setter pris på at bladet kommer ut.

Noen spesielle ønsker for fremtiden? I disse urolige tider høres det kanskje litt utopisk ut å ønske seg mer fred på jord, og mindre urettferdighet og strid. I Bergprekenen sier Jesus at: «Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.» Etter at Gud hadde skapt mennesket i sitt bilde, gav han mennesket et forvalteransvar for skaperverket; å ta vare på hele skapelsen i tråd med hans vilje. Men han gav samtidig mennesket en fri vilje til å velge annerledes. Mange lurer på hvorfor ikke Gud ordner opp i denne verdens ondskap og elendighet, hvis han både er fullkomment god og allmektig. Lenge gikk jeg også rundt og spekulerte på disse problemstillingene. Samtidig var en del av min personlighet farget av at jeg hadde et veldig kritisk søkelys på samfunnet rundt meg. Etter hvert opplevde jeg at Gud talte inn i livet mitt, og pekte på mange ting som jeg hadde gjort og sagt til andre mennesker som helt klart ikke hadde båret gode frukter med seg. Det gikk mer og mer opp for meg at vi som enkeltmennesker står i et personlig ansvarsforhold overfor Gud når det gjelder måten vi forvalter våre liv på - og hvordan vi møter andre mennesker. Sagt på en enkel måte, med fare for å kunne virke litt moraliserende: Vi bør selv leve ut den forandringen vi ønsker skal skje i verden.

FAMILIEN EILERTSEN SATSER FRISK PÅ FREMTIDEN

INTERVJU VED ERLING SKARV JOHANSEN

Så langt er byggingen kommet pr 16.12.15

Som vel de fleste har lagt merke til i det siste - har det vært stor aktivitet i Røstnesvågen i høst, i tillegg til kaibyggingen til Lofoten Viking - har det over lengre tid vært også kaibygging på motsatt side av Vågen hos rederifamilien Eilertsen som er eier av fiskefartøyene Tindskjær, Skogsøyværing og Hårek. Værøyposten har intervjuet den driftige og engasjerte yngstemann Eldar som har fungert som reserveskipper i vinter.

Han sier at byggingen av ny kai var helt nødvendig etter de skader som stormfloa Berit påførte gammelkaia. Totalt med ny og den gjenværende del vil man nå ha ca 40 meter kai. Hovedentreprenør for prosjektet har vært Secora, men man har også brukt lokale firma som Fagmek og Fritz Olsen. Han kan ikke gi noen eksakt kostnad for prosjektet, men det er klart at det må være snakk om flere millioner. Men over tid vil det være en lønnsom investering. En investering for fremtiden. Man regner med at den nye kaia kan være ferdigstilt rundt månedsskiftet januar/februar neste år. Man har tatt høyde for en ny «Berit» ved byggingen.

Eldar ser lyst på fremtiden og fiskeriene, men er noe bekymret for dagens utvikling innen fiskeripolitikken. Han mener at man tilgodeser de største aktørene innenfor næringen, og at man dermed gjør det enda vanskeligere for ungdom å komme inn i næringen uten betydelig egenkapital. Han mener også at rekrutteringskvotene ikke virker etter hensikten - det er nesten som et lotteri. Eldar ønsker forøvrig at flere fiskere og også andre på øya engasjerer seg i fiskeripolitikken for å påvirke myndighetene. Det etter hvert stadig mere kompliserte regelverket slår negativt ut - spesielt når det gjelder små lokalsamfunn som Værøy.

Ellers er han godt fornøyd med årets fiske - det har gått greit å få solgt tørrfisken i år. De er både sjøl-produsent og eksporterer tørrfisk til Italia. Brukbare priser og kvoter har bidratt til godt utbytte. De har valgt å konsentrere seg om kvitfisk og har ikke kvote på sild eller makrell.

Familierederiet har nylig overtatt fiskebruket til nærmeste nabo - Steinar Johansen - og dermed fått større plass og lagringskapasitet til tørrfisken som krever mye plass. For øvrig har man ingen konkrete planer om nye prosjekt med det første etter kaibyggingen. Værøyposten ønsker lykke til videre!

JULEBREV FRA MOR v/Gunnar Eriksen

Dette brevet er skrevet for meget lenge siden, fra en mor et sted i Nord-Norge. Brevet skrev hun til sin sønn som var emigrert til Amerika. Dette var lenge før det var noe som het data og andre fiffige måter å kommunisere med hverandre på - ja selv telefon var et særsyn.

Kjære sønn!

Jeg skriver dette brevet sakte, da jeg vet at du ikke kan lese så fort. Vi bor ikke lenger der vi bodde da du reiste. Din far hørte nemlig at de fleste ulykker skjer i hjemmet, -så derfor flyttet vi til et annet sted.

Jeg kan ikke gi deg vår nye adresse, fordi de som bodde her før tok med seg vegskiltet og husnummeret da de flyttet, slik at de skulle slippe å endre adressen sin. Vår nye leilighet har vaskemaskin. Den første dagen puttet jeg fire skjorter i den og dro i snora. Men jeg har ikke sett dem siden. Siden har vi funnet ut at det ikke er en vaskemaskin, men et fotbadeapparat. Du putter den ene foten oppi, drar i snora, og det

kommer friskt vann til den andre foten. Det var to lokk på den, men de har vi ikke forpå badet der maskinen står. Så det ene bruker vi til brødfjøl, og den andre som det eret stort hull i bruker vi som ramme til bildet av bestefar.

Din far har fått ny jobb. Han har kommet høyt på strå kan du tru. Han har åtte hundremennesker under seg. Han klipper gresset på gravlunden. Der ligger bl.a. Bjarne, han som jeg først trodde var din far.

Din søster har nettopp fått barn, men jeg vet ikke om det er gutt eller jente, så jeg vet ikke om du har blitt onkel eller tante.

Vi har fått nytt brev fra begravelsesbyrået. De skriver at hvis vi ikke betaler det siste avdraget på bestemors begravelse så bærer det rett opp med henne.

Du husker den jakken du ba meg sende deg? Din tante mente den ville bli for tung å sende i posten med de store knappene på. Så de har vi klippet av og lagt i lommene.

Din onkel Jon, som jobbet i destilleriet, falt ned i en tønne Whisky. Noen kollegaer prøvde å dra ham opp, men han greide å kjempe seg fri, så han druknet. Vi har fått hankremert, - han brant i tre dager.

Tre av vennene dine kjørte utfor en bru og ut i elva her om dagen. En kjørte og de to andre satt ute på lasteplanet. Sjøføren greide å sveive ned sideruta, så han kom seg ut og svømte til land. Men de to andre fikk ikke ned lemmen på lasteplanet, så de druknet.

Når jeg dør håper jeg at jeg sovner stille inn, sånn som bestefar. Og ikke med skrik og hyl slik som passasjerene i bussen hans.

Da det ikke skjer så mye her så er det ikke mye mer å skrive om. Ønsker deg en fin jull!

Hilsen din Mor.

PS. Jeg skulle ha lagt noen penger i konvolutten, men da hadde jeg allerede limt den igjen.

HISTORISK TILBAKEBLIKK - BUTIKKER PÅ VÆRØY

TEKST FREDRIK NORDGÅRD OG GUNNAR ERIKSEN REDIGERING: ERLING S. JOHANSEN

Gammelbutikken til CM i Vågen

Fra **Fredrik Nordgård** har Værøyposten mottatt bl.a. en liste over butikker og kiosker som har vært på Værøy etter 1935. Det viser seg å være utrolig mange, selv om driften kunne være sesongmessig og for noens vedkommende en kortvarig eksistens.

Gunnar Eriksen har også bidratt med utfyllende tekst.

Gunnar Eriksen forteller:

Jeg var for ung den gang for å huske noe om butikkene da. Jeg vet at **Petter Christensen hadde butikk i Mostad** på den tiden. Det ble utflytting i 1937 tror jeg. Da flyttet han til Vågen, bygde nytt hus og ny butikk der. Senere overtok sønnen Carl, driften av butikken. På den tiden var det en stor butikk. Mesteparten dagligvarer, men også endel manufaktur som f.eks lerret, stoffer i metervare, knapper, nåler, glidelås og mye mer. Også noe ferdigvarer som undertøy m.m. Spiker, skruer, vindusglass og bygningsvarer var også en del av sortimanget, men ikke trelast. Det meste i fiskeredskaper som snøre, fiskekroker og tauverk. Det ble også solgt kopper og kar og annet kjøkkenredskap. I taket hang det bøtter, kjeler, kulenker, tresko, kanskje et par beksønstøvler, oljelamper og mye mye mer. Det fungerte som et utstillingsvindu, og det var helt vanlig. Kassaapparatet var det store blanke National. Det kunne ikke summere, men alt måtte regnes sammen og sluttsummen slås inn. Kvittering fikk man ikke.

Oluf Sundsvold hadde butikk i Røssnesvågen. Noe mindre lokaler, men stort ett samme varesortiment som C.M. Christensen. Begge butikkene hadde også endel leker, og særlig til jul. Etter Oluf Sundsvolds død- like før krigen- overtok sønnen Øystein butikken. De som jobbet i denne butikken var Gunnar Justad, gift med Olufs datter Odny. Også Gunnars bror Roald og søstra Turid jobbet sammen med de. Disse fire skiftet på å jobbe, men stort sett var de to og to samtidig. Vinterstid var handelen stor p.g.a. tilreisende fiskere fra Vega, Træna, Gildeskål og Bodin. For mange fiskere fra Værøy var nok pengeboka slunken før vinterfiske kom igang. De var mye bundet av fiskekjøperen p.g.a. lån på hus, båt og bruk. Og derfor måtte de skrive på krita det de brukte, til de fikk oppgjør for fisken på vårparten. For de trengte jo kanskje gummistøvler,trebunnstøvler,tresko, oljehyr og diverse annet. I noen tilfeller var det nok for lite igjen etter vinterfisket, sånn at fiskeoppkjøperen tok pant i deres eiendom. Så det kunne være vanskelige tider. Dette var årene før krigen. Det ble litt bedre etterhvert.

Rånes butikk i Røssnesvågen kan jeg ikke huske var i drift. Tror den ble nedlagt før 1940. **Senere S-laget.**

Martin Benjaminsen hadde også butikk, men jeg kan ikke huske den. Men jeg tror at **Albert Søraa** drev den senere. De lokalene sto tvers av telegrafstasjonen. Iallefall drev Søraa den butikken både før og under krigen. Under krigen husker jeg at han hentet brød i kasser fra Svolvær Dampbakeri. Og vi kunne kjenne sur lukt. Han hentet de hver gang lokalbåten kom. I butikken hadde han den gode fiskepølsa. Den lignet dagens savelatpølse. I taket hengte det også forskjellige ting. Blant annet to slags spekepølse, og den ene var hestepølse. I dag kalles den stabburspølse. Den gangen fikk vi vi bare smake den til jul. Han hadde bare matvarer, og ikke manufaktur eller andre ting. Han var en rolig og koselig mann. Bestandig alene i butikken. Han var fra Vega og bodde alene uten familie. Han døde plutselig og tragisk like etter freden i 1945. Etter det ble butikken drevet kort tid- kanskje ett år eller to- av en som heter Vangen og hans kone.

Brødrene Morstøl kom fra Romsdal. De kom når fiskerne hadde fått oppgjør på våren. De hadde stort sett bare herrekonfeksjon. Dresser, men også jakker og bukser hver for seg. Tror ikke de hadde damekonfeksjon. Pris for en dress var kr. 180 til 250. Men du kunne prute. Lurt å være litt hard. Før i tiden kaltes det jødehandel. Det var vanlig å ikke slå til på første pris. Og som regel gikk det bra. Morstøl hadde ikke fabrikk, de leide syersker rundt i bygda i Romsdal.

Før 1940 var det en butikk oppe i Gården, som det kaltes. Jeg var med bror min Marius, en gang inne der. Husker det var en bjelle over døra som plinget når man gikk inn og ut. Jeg mener å huske at det var litt mørkt der inne. Om det var **Peder Erikstads butikk** eller noen andre er jeg ikke sikker på. Etter krigen var det heller ikke der noe butikk.

Gunnar Eriksen foran Coop Vågen

Oppe i svingen hadde **Jondal Skavhaug** en liten butikk. Det var før krigen og han solgte bare dagligvarer. Jeg var inne der bare et par ganger. Etter krigen ble den nedlagt.

På **Nordland drev Fritjof Rånes** handel, og der var vel også mest dagligvarer. Tror ikke han hadde noe manufaktur. Fritjof hadde hest (fjording) som han brukte for å hente varer på dampskips-ekspedisjonen med. Når vi var unger kunne vi av og til få sitte på vogna når han kom forbi Breivika. Etter at Fritjof døde var det hans datter Margot som drev butikken. Hun brukte også hesten til å hente varer. Den ble nedlagt en tid etter 1945.

M. Melvik hadde butikk i Osen. (omtales senere som S-laget) Etter Melviks død var det hans datter Dagmar som overtok. Jeg tror hun

var gift med Johan (Steppjohan) Husker ikke etternavnet hans. Det var samme vareutvalg. Mest dagligvarer, men kanskje noe manufaktur. Butikken ble i 1946 solgt til Samvirkelaget. Dagmar flyttet til Fauske.

Kristian M. Fagertuns butikk hadde noe større lokaler, men stort sett samme vareutvalg. Dagligvarer og kanskje noe manufaktur og jernvarer. Roald og jeg kjøpte skismurning (blå record) Den var best når det var nysnø og kaldt. Og så kjøpte vi lommelyktbatteri. Flate Hellesen. De var de beste. Butikken ble den siste tiden drevet av Erling Pedersen, inntil han senere bygde seg egen forretning ved siden av idrettshuset der han solgte klær. Nå **Arilds brukthandel**. Fagertuns butikk ble nedlagt på midten av 60-tallet.

Coop Vågen, avd. 2: I Justadgården: Bare i drift 2 år fra ca 1970

Butikker bare åpent vintersesongen:

Amandus Hansen hadde liten butikk i 2 etg. på brygga. Jeg var mange ganger inne der. Hans datter Anie var ekspeditrise, og også faren ekspederte. De hadde diverse matvarer, tobakk og sigaretter. Jeg syntes det bestandig luktet mat der. Kanskje krydderlukt. jeg syntes det var en veldig god lukt. Butikken var åpen bare om vinteren. I dag er den eid av brødrene Eilertsen.

Otto Kristensen. Også han hadde liten butikk på brygga i Røstnesvågen. C.M.K. hadde 3 rorbuer, så de fiskerne som bodde der kunne handle. Det var for det meste tilreisende. Åpen bare om vinteren den også.

Fredrik Nordgård legger til/forteller:

Butikker: **Margot Rånes**, Nordland, **Peder Erikstad:** butikken stod på muren der Hagen Mathisen bygde fjøs. Kristian Fagertun: Hans svigerfar Håkon Mathisen bygde butikklokalet - stod like nedenfor huset til Wigdis Mathisen. Senere flyttet dit bensinstasjonen er. Tror den brant ned.

Jondal Skavhaug: Butikken stod like ved fjøsen vår. Senere flyttet til Svingen. **M. Melvik:** Butikken stod like ved huset vårt der Trond Berg bor. Butikkene **C.M.Kristensen og Rolf Kristensen** i Vågen står der fremdeles.

Martin Benjaminsen butikken: stod mellom telegrafen og lensmannsgården. **Pedersen manufaktur** står ennå like ved Benjaminsengården. **Olav Bensvik** hadde forretning i Erikstadgården(post i samme bygning). **Sven Hørnell:** Hadde fotoforretning i Erikstadgården og lagde film om ørnefangsten.

Andre butikker: Supern(solgt 2014), Samvirkelaget avd. Sørland(nedlagt 2015), Liv Mary Jenssen(blomster), Aslaug Fagertun(damekonfeksjon/sko) - i tillegg bakeri(murhuset til Benjaminsen) og konditori i Vågen.

Butikker som bare var åpent Vintersesongen:

Amandus Hansen og Otto Kristensen: hadde butikk i bryggen som stod nær hverandre. Hansen sitt fiskebruk ble kjøpt av Albert Breivik. **Kristian Fagertun** hadde butikk på fiskebruket tilhørende Fagertun og Nordgård på Tyvnes. **Morstøl** hadde et stort telt med herreklær like ved Telegrafen røstet mot Benjaminsengården.

Supern før den ble Coop Prix

Restaurerte Coop Vågen i dag

KIOSKENE PÅ VÆRØY:

Gunnar forteller; Harald Jakobsens kiosk husker jeg lite om, men den ble ved begynnelsen av krigen brukt av Forsyningsnemda med Harald som forretningsfører. Stort sett alle matvarer, noe manufaktur og tobakk ble rasjonert, og dermed ble det utdeling av rasjoneringskort. Sener sluttet han og flyttet til Sortland der han bygde butikk og drev handel. Rolf Kristensen ble ny forretningsfører. **Johan Hardy og Reidar Andreassen** hadde også kiosk men jeg kan ikke huske noe detaljer om driften. **Adolf Kolstad** hadde hus i bakken ovenfor Benjaminsens brygge. Mulig han hadde utsalg i huset. Huset ble tidlig på 40-tallet solgt til Mikal Breivik. Etter krigen - slutten av 40-tallet, leide Kolstad et rom i kjelleren hos Ragnar Evensgård. Den kiosken varte ikke lenge. **Terje Hansen** leide kiosk av Willy Wold. Den er i drift enda fra 60-tallet og utover. Overtatt **Kent Johansen**. **Rolf Kristensen** hadde kiosk i enden av C.M.Kristensens butikk. Han drev den i mange år. Helt til C.M.Kristensens butikk brant på første av 60-tallet. Senere bygget opp igjen.

HANDELSREISENDE MED KOFFERT FØR KRIGEN:

De hadde ikke butikk, men solgte rett fra koffertene. Tre store koffertene på sykkel. En på hver side, og en bak, og de måtte leie syklene. Kofferten var inndelt i flere lave brett, som varene var plassert på. De tok opp ett og ett brett med forskjellige vareslag. Det var alt fra knapper, spenner, belter, div armstrikker og alt i sysaker. Noen hadde også undertøy for damer, kanhende også herreskjorter, votter og hansker. Duker, bestikk og mye mye mer. Det var utrolig hvor mye disse koffertene rommet! Det var spennende for oss unger å kikke i disse koffertene. Jeg husker at det ble kjøpt et munnspliss. Det ble som regel kjøpt en eller flere småting. Det var to eller tre handelsreisende som kom i løpet av sommeren. De hadde som regel foskjellig varesortiment, og på den måten solgte de litt alle sammen.

Vi er fortsatt i slutten av 30-årene. Og da vil jeg fortelle om Oluf Ellingsa (Ellingsen) som solgte ost. Han var også tilreisende og gikk rundt med en stor "prøys", en trekasse med seler av tau. Han hadde gouda- og brunost. og et spann med prim. Samt skjærebrett, kniv og vekt. Skulle du ha prim så måtte du ha med deg en skål eller boks å ha det i. Vekta var en fjærvekt med skål under. I dag kan vi jo tenke: Var vekta lovlig ved kjøp og salg? Jeg fortalte senere historia til Justervesenet, og han lo og ristet på hodet. Husholdningsvekt er ikke godkjent for kjøp og salg, sa han. Oluf kom et par ganger i løpet av sommeren.

SKINNHANDEL:

I mange år, om høsten i slaktetida, kom skinnhandler Kristoffersen. Han kjøpte alt av saueskinn, okse og kuhud. I begynnelsen av 50-årene begynte Ivar Nordgård også å kjøpe skinn. Han gav en bedre pris, og dermed var Kristoffersen utkonkurrert. Det ble sagt at Kristoffersen i alle de år gav for dårlig pris og tjente seg til millionær.

Elling Pettersen som var fra Meløy solgte sopolimer. Han fikk bjørkeris fra brødrene sine, lagde sopolimer og gikk rundt og solgte. Tror prisen var 1 kr. Under krigen var det ikke å få tak i gulvkoster. Av Alfred Sjursen kjøpte vi ørnevinger. 75 øre pr stk. Fin å koste gulvet med

Fredrik Norgård forteller om kioskene: Harald Jacobsen: Stod rett ved posthuset. **Johan Hardy:** Kiosken var i kjelleren. Huset står nærmest den gamle sykestua. **Reidar Andreassen:** stod på hans egen tomt ved veiskillet mellom ham og broren Astrup. **Adolf Kolstad og Albert Søraa:** Det stod en bygning mellom telegrafan og bergveggen på oversiden av veien. Den var todelt - den ene delen til Adolf og den andre delen hadde Albert. **Olav Evensgård** hadde kiosk i sitt privathus.

REN ENERGI PÅ VÆRØY FOR 70 ÅR SIDEN

Tekst/bilder Remi Johansen

Redigering Erling Skarv Johansen

Det har tidligere vært drøftet om man skulle sette opp vindmøller på Værøy. Noe mangel på vind skulle det i alle fall ikke være. Forskning har vist at øya er velegnet for denne type energi.

Energiproduksjon ved hjelp av vindkraft er jo en fin ting når man ser på det miljømessige aspekt og at man slipper avfallsstoffer. Men med et estetisk synspunkt kan diskusjonen imidlertid bli lang om hvorvidt en vindmøllepark ville passe inn i naturen på Værøy.

Imidlertid er faktisk ikke vindmøller på Værøy noe nytt. Allerede i begynnelsen av 1940-årene konstruerte

Torleif Johansen 2 vindmøller - den ene på Stølen og den andre ble satt opp på Tyvnes hos Hilmar Johansen. Med en hjemmelaget propell, 6 volts generator og 6 volts batteri. Med et slikt opplegg var det ikke mange kilowatt som kunne tas ut, men det ladet batteriene og gav lys til 1-2 lyspærer.

Bildet ovenfor er trolig fra 1942 eller 1943 og er tatt på Tyvnes hos Hilmar Johansen. Personen som sitter under vindmøllen er Hjørdis Johansen.

SLAKT I GAMLE DAGER

Bilde levert av Remi Johansen Tekst Erling Johansen

I "gamle dager" på Værøy var slaktingen en stor begivenhet i september/oktober. De aller fleste på øya hadde sauer, og noen hadde også gris og kyr. Slaktingen foregikk hjemme. Ofte tilkalte man personer som var vant med slakting til å hjelpe seg. Nevnt er bl.a. Alfred Sjursen, Ronald Johansen, Birger Røstgård, Oddleif Berntsen, Martin Nicolaisen og Signar Johansen.

Aller helst skulle man slakte på voksende måne og fløande sjø. Nesten alt på sauen ble brukt: Tarmer til pølseskin, sauetalg til steikefett, såpe eller lysstøping, hakkemat, blodpølse/pudding, lungemos, leverpostei og sauhau(smahau) hvor det beste kjøttet fantes.

Bildet:Edgar Johansen på taket. Fritz Løkås til høyre. De andre ukjent?

Mye av kjøttet ble saltet i tønner, noe speket/tørket og også hermetisert(glass dekket av sauetalg på toppen). Kjøtttrull var spesielt populært og ikke hverdagskost. De fleste slaktet bare til eget bruk. Det som ble solgt til Salgslaget i Bodø var så populært at de ansatte der selv kjøpte alt som kom fra Værøy. Spesielt var kjøtt fra sauer som hadde beitet på Mosken populært fordi de var så feite.

VÆRØY PÅ LANGS OG PÅ TVERS - Foto:Leif Arne Olaussen

Redigert av Erling Skarv Johansen

FULL FART FOR VÆRØYKIRKENE MED ARIL JENSSEN

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har klart å få avtroppende Fellesrådetets leder Aril Jenssen til å sitte stille i en halv time slik at vi kunne få til et intervju om hvordan status er for kirkene i dag etter omfattende restaurering og vedlikehold. Som kjent har Aril vært den drivende kraft for å realisere disse arbeidene og har trolig lagt ned et helt årsverk i det ubetalte vervet som leder for Fellesrådet. Det siste året har han også hatt god hjelp av bygge-komiteen bestående av Odd Hardy, Svein Tommie Hardy, Vera Iversen og Jill Arntsen og andre støttespillere.

INTERVJUET: Hvor lenge har du vært leder for kirkenes fellesråd? Det blir nå 6 år - i tillegg har jeg vært nestleder og byggeansvarlig i 8 år tidligere da menighetssalen ble bygget.

Hva synes du er de viktigste oppgavene til Fellesrådet som du er leder av? Det viktigste har vært å få nødvendige midler til driften samt sikre at kirkebyggene er i god stand og kan driftes som planlagt.

Hvor mye tid bruker du vanligvis i løpet av uken på kirkene og adm. oppgaver? Det varierer selvsagt, men siste året har det nok vært full dag pga. restaureringsarbeidene.

Restaureringen av gammelkirken og vedlikehold av nykirken er oppgaver du har jobbet lenge med. Når begynte dette arbeidet? Det begynte egentlig i 2009 da vi fikk første rapporten for Gammelkirken fra Riksantikvar og deretter i 2013 ny rapport av et firma fra Misvær (utført gratis) som dannet grunnlag for anbudsinnbydelse. Ut fra denne ble kuppel utbedret og drenering gravd..

Synes du folk flest har forståelsen for at vi må ta vare på Gammelkirken og ikke nøye seg med bare å bruke Nykirka? Det synes jeg absolutt. Folk har vist stort engasjement for Gammelkirken. Ikke bare eldre som har et forhold til tradisjon og Gammelkirken, men også yngre generasjon er engasjert. Etter at jeg tok initiativet til å starte **Gammelkirkens Venner** - har det faktisk kommet inn nærmere 100000 kr som nå er øremerket inventar i kirka samt kulturarrangement. Ellers er jeg imponert over at folk har stilt opp slik at vi har fått gjennomført mange arrangement selv i perioder vi har vært uten prest.

Hva synes du om de sentrale myndigheters ansvarsfraskrivelse når det gjelder medfinansiering av vedlikeholdet av kirkene? Er det riktig at kirken gjennom **Opplysningsvesenets fond** forvalter en formue på minst 6 milliarder i tillegg til store eiendommer (bl.a. 10 000 festetomter og mange vassdrag), men vil ikke bidra til slike formål? Jeg har ingen forståelse for at disse midlene ikke kan brukes til vedlikehold av kirkene i landet, da det er et stort økonomisk behov både for restaurering og vedlikehold som nå ikke kan dekkes pga. dårlig økonomi i kommunene. Det burde være en selvfølge at midlene ble brukt til medfinansiering av nødvendig vedlikehold av kirkene.

Hva gjenstår av arbeider på kirkene? Det som gjenstår er maling 2 strøk utvendige vegger og kuppel på Gammelkirken som må vente til våren. Videre arbeides med lys i oppgangen til Nykirka samt at det gjenstår arbeidene med vannskibord mot øst-tårnet med spir og takrenner front. Kan for øvrig nevnes at man har montert nye varmepumper i Nykirka og brannvarsling i begge kirkene.

Hvordan er regnskapet for kirkene i forhold til budsjettet? Slik det ser ut nå - har vi brukt omtrent halvparten av det som var budsjettet for Gammelkirken, mens for Nykirka blir det som budsjettet. Årsakene til det gode resultatet er flere: Det ble jobbet aktivt i forhold til Riksantikvaren for å få forenklet kravene til arbeidet som skulle gjøres med Gammelkirken - noe som gav positivt resultat. Videre har firmaet BioConsult som fikk anbudet - gjort en fremragende jobb. Tett oppfølging av byggekomiteen har trolig også vært med å sikre både kostnader og det gode resultatet.

GAMMELKIRKEN UNDER RESTAURERING OG DET FERDIGE RESULTAT» :EXTREME MAKEOVER»!

Hvordan er du fornøyd med arbeidene som er gjort? Vi er svært fornøyd med med BioConsult som har hatt arbeidene med Gammelkirken, men også med Frank Ramberg som har ansvaret for arbeidene på Nykirka sammen med Lasse Hamre.

Har arbeidene gått som planlagt? Stort sett, selv om jeg hadde håpet at også Nykirka skulle være ferdig nå til Jul.

Hva har vært største utfordringene underveis? Det har vært å ta de riktige avgjørelsene - spesielt i forhold til Gammelkirken hvor det har vært mange krav å forholde seg til. I tillegg var det selvsagt en utfordring å få vedtatt finansieringen av kommunestyret.

Er det planlagt noen markering av ferdigstillingen? Det blir trolig en lokal markering til våren når de siste malingsarbeider er avsluttet. Kanskje kan vi få besøk av den nye biskopen.

Hvordan har det fungert å ha neon i «fast stilling» i 4 måneder i år for å få tatt alt vanlig vedlikehold av kirkegård og kirke? Det har fungert over all forventning. Frits Kristiansen som har hatt jobben - har gjort en kjempejobb - og fått utført mye mer enn hva vi hadde planlagt. Utover ordinært vedlikehold har han restaurert toalettbygget på kirkegården og redskapshus samt bygget søppelstativ i tillegg vært med på en del av restaureringsarbeidene med kirkene.

Hvordan ser du på fremtiden for menighetsarbeid og vedlikehold av kirkene? Med det løft som kirkebyggene nå har fått - vil man slippe større vedlikeholdskostnader noen år fremover. Neste større investering vil trolig være taket på Nykirka om kanskje 10 år. Det skal nå utformes en mere lang-siktig plan for fremtidig vedlikehold både av kirker og kirkegård.

Noen oppfordringen til nye Fellesrådet? Det må bli å holde alt vedlike og opprettholde og aller helst øke det høye aktivitetsnivået i menighetsarbeidet i årene fremover. I tillegg finne ny vei når kirke og stat skilles.

Hva skal du gjøre med all fritiden du får nå? Det blir ikke noe problem. Har hele tiden nye prosjekt - og blir nok ikke arbeidsledig med det første!

Værøyposten vil benytte anledningen til å takke Aril for fantastisk jobb med kirkene!!

REISEBREV FRA AMALIE I BALI(INDONESIA)

TEKST OG BILDER AMALIE NIKOLAISEN   REDIGERT AV ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har bedt Amalie - som var kommunens turistinformator i sommer - om å fortelle om sitt opphold i Bali i høst der hun skulle studere Personlig trener i tre måneder. Noen uker før hun reiste startet hun med nettstudier og etter å ha bestått 2 skriftlige eksamener og en praktisk eksamen er hun ferdig.

Her følger hennes inntrykk av turen og oppholdet på dette populære turistmålet i fjerne Østen:

«Før avreise var jeg veldig spent på hvordan det skulle bli å tilbringe 3 måneder på Bali sammen med mennesker som jeg ikke kjente fra før. Jeg hadde sett for meg kritthvite strender og fantastisk natur. Det tok ikke lang tid å bli kjent med nye folk og jeg har fått venner for livet. Selv om vi hadde mye skole hadde vi også muligheten til å utforske Bali. Vi gjorde mange forskjellige aktiviteter som surfing, snorkling og utflukter. Vi fikk også muligheten til å besøke det lokale barnehjemmet, og der jobbet jeg som frivillig. Vi ble godt kjent med barna som bodde der og de var veldig nysgjerrige på oss. Det ble også arrangert en barnehjemsdag på hotellet der vi bodde og vi fikk besøk av 150 barn.»

Bassenget på hotellet der vi bodde

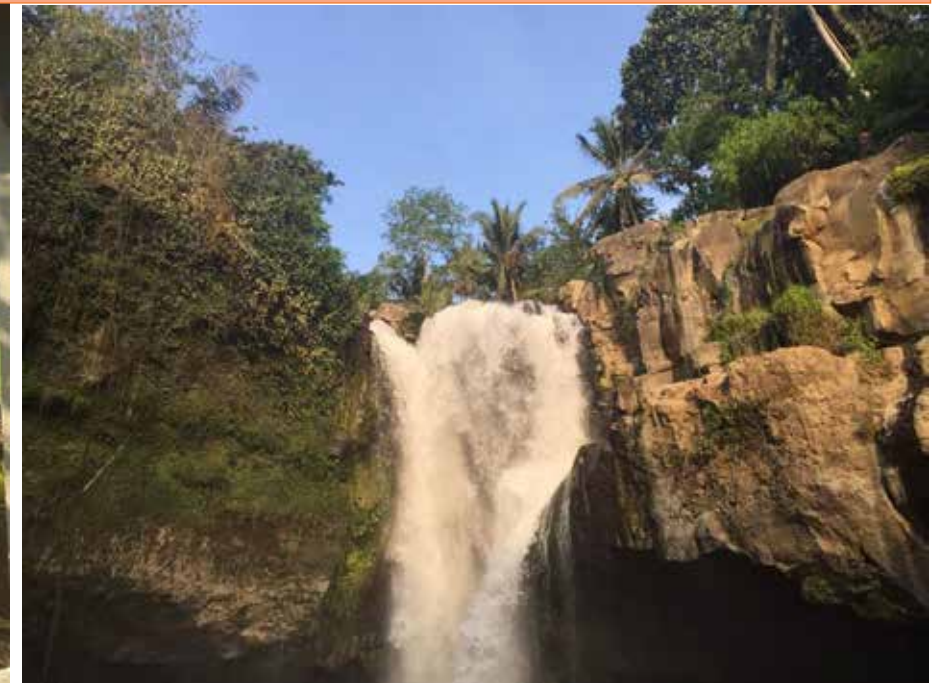

Besøk på kaffeplantasje

Besøk på øya Gili Trawangan

Etter å ha tilbragt tre måneder på fantastiske Bali er det ikke tvil om at jeg skal tilbake! Jeg sitter kun igjen med positive opplevelser både når det gjelder studiet og det sosiale. I løpet av den tiden vi tilbragte sammen blir man veldig godt kjent, og det var veldig trist å skulle si farvel både til de nye vennene og til hverdagen vi nå hadde hatt så lenge. Når jeg ser tilbake på hverdagen vi hadde er det egentlig ganske uvirkelig. Det har virkelig vært et eventyr! Jeg sitter igjen med gode erfaringer når det gjelder skolen og det sosiale. Jeg vil virkelig anbefale både å besøke Bali - men også å studere i utlandet!

TO GLADE PENSJONISTER: WERNER OG STEINAR

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har hatt den glede å få intervju de to glade pensjonistene Werner Sørheim og Steinar Torstensen som gikk av i år etter totalt over 65 års kommunal tjeneste - og som har vært med i stor grad å prege teknisk etat i flere årtier.

Utallige er de arbeidsoppdrag de har utført, ikke alt har vel kanskje strengt tatt vært kommunens oppgave å utføre, men de har hatt en service-innstilling som har gjort at folk likevel har fått den hjelp de trenger. Sjelden har de stått fast - det meste har de funnet en løsning på og spart kommunen for store utgifter.

I tillegg er begge kjent for sin lune humor og gode historier som også er viktig i enhver jobb.

Vi håper alle at de får nyte mange gode år som pensjonist - det er vel fortjent!

Intervju med Werner: Hvor mange år jobbet du i kommunen? Hva slags oppgaver? Jeg har jobbet i over 35 år i kommunen - første oppgave var bygging av pumpehus i Marka i 1979, mens jeg ble fast ansatt i 1980 da vi begynte med montering av sjøvannsanlegget i Vika. Senere ble det jobb for sosialkontor og hjemme-sykepleien som ambulerende vaktmester. Da dro jeg rundt til de eldre og hjalp til med vedlikehold - bl.a. har jeg satt inn 120 vindu. Ellers arbeider med bad, snekring - alt mulig slags vedlikehold og reparasjoner. Dette var et arbeid som jeg likte svært godt - varierte oppgaver og god kontakt med de eldre. Mange trivelige minner. I tillegg kom vaktmesterarbeid på sykestua. Senere ble det gradvis overgang til det som i dag er teknisk etat med vedlikehold av kommunale bygg, sykehjemmet, vannverk og skolen.

Hvordan føles det? Det var veldig rart å slutte. Det beste er å slippe noe press og kan slappe av om kveldene - og ikke trenge å stå tidlig opp (vanligvis før kl.06). Nå drøyer jeg det ofte til 07 før jeg står opp!

Savner du staking av kloakk (det var vanlig at de fleste på øya som plagdes med kloakken ringte til Werner for å få hjelp)? Av og til faktisk. Det var fint å kunne hjelpe folk. Men savner ikke de gangene jeg måtte kripe under skolen for å få ordnet tett kloakk.

Dagene går vel med til mating av småfuglene? Hvor mange tonn så langt i år? Det går ganske mye fuglefrø i løpet av året, noen nøyaktig oversikt over hvor mange paller frø som går med har jeg ikke. I det siste har jeg blitt «plaget» av en hakkespett som jager bort de andre småfuglene - i tillegg kommer en innpåsliten stær som egentlig skulle vært dratt sydover.

Ryktene sier du føler deg litt ensom og har anskaffet en hamster å prate med?

Det stemmer nok at jeg har fått meg hamster. En artig liten krabat, men særlig snakkesalig er han ikke. Blir mest enveis kommunikasjon.

Hva savner du mest fra jobben? Det er flere ting - men aller mest kontakten med folk flest. Gjennom jobben kom jeg i kontakt med mange forskjellige folk. Artig å prate med folk og «skøye» litt. Humor var veldig viktig i jobben (og ferske hveteboller). Jeg har alltid trivdes i jobben og syntes jeg har hatt en fin arbeidsplass. Trolig derfor var jeg kun sykemeldt en kortere periode 2 ganger på 35 år. Nesten aldri borte fra jobb.

Blir det mye fiske for tiden? Det går mest i tørrtrening med snurrevad i hagen. Blir sjøsyk bare jeg leser at ferja er forsinket.

Hva gjør du for å få tida til å gå etter at du ble pensjonist? Det har i grunnen ikke blitt noen brå overgang - da jeg hjelper min sønn med omfattende restaurering av hjemmet i Vågen. Det gjenstår ennå en god del arbeid før det er ferdig. Jeg liker egentlig å være i aktivitet - er nok blitt en livsstil.

Får du fortsatt bruk for ønskekysten for å finne vann? Ja, det hender at jeg bruker den til å finne både vann og andre ledninger i bakken. Det er egentlig en sveisetråd, men fungerer godt. Imidlertid har jeg ennå ikke funnet vann i kneet!

Du har ikke tenkt å bli klimaflyktning til England? Nei, jeg trives best hjemme. Må ha noe å henge fingrene i for ikke å bli rastløs.

Har du sett flere monsterrotter i Vågen (jfr. oppslag i VP 2011)? Nei, heldigvis. Den var diger - som en blanding av katt og rotte eller bever! Håret og gråspraglet og nesten like stor som en middels enebolig! Skremmende! Håper den ikke fikk formert seg.

Planer for neste år? Kanskje en tur til England eller familie i Sandnessjøen. Må vel også ta litt vedlikehold av huset hjemme.

Noen juleønsker? Har egentlig alt jeg trenger: Hus, kone, hakkespett, hamster og bra helse. Men kanskje mer fred på jord samt at vi unngår flere branner her ute.

Etterskrift: Det er stadig folk som ringer kommunen og vil ha tak i Werner. Ikke vanskelig å skjønne at han er en populær og ettertraktet. Mere hjelpsom person skal man nok lete lenge etter. Det er tydelig at «nei» ikke finnes i hans ordforråd. Både Werner og Steinar er dypt savnet av oss alle.

Intervju med Steinar Torstensen: Hvordan føles det å ha blitt pensjonist? Har du slått ut håret? Det føles greit - og mht. håret har jeg så langt holdt sveisen.

Hva gledet du deg mest til når du ble pensjonist? Ikke behøve å gå etter klokka hele tiden

Hva er det beste med å være pensjonist? Disponere dagen helt som jeg selv vil.

Klarer du å komme deg opp om morgenen? Ikke kl. 07 som før, men ikke så sent heller

Hva gjør du for å få tida til å gå? Alt mulig. Litt snekring og vedlikehold. Går litt tur og lufter hunden. En tur på kafeén av og til samt en god bok.

Noen nye hobbyer? Kan det være aktuelt å begynne med Hekling? MC? Pistolskyting? Slektsforskning? Ikke aktuelt foreløpig.

Savner du arbeidet med søppelsorteringen? Ikke egentlig, men det kunne være en spennende jobb - fant mye rart. Det var fint å ha variert arbeid.

Hva savner du mest fra jobben? Noen planer om comeback? Savner det sosiale på jobben. Det er litt rart å være pensjonist når man har jobbet hele livet. Noen plan om comeback har jeg imidlertid ikke.

Bekymret for flere ras på Nordlandsveien? Ja, føler meg ikke helt trygg på veien - selv etter rassikringen som nylig ble utført. Det beste hadde nok vært tunnel.

Mye spennende å finne i Miljøbua!

Hvor mange år jobbet du i kommunen? Hva slags arbeidsoppgaver? Har jobbet i kommunen rundt 30 år. Begynte min «karriere» i grustaket og senere ble det arbeide som vaktmester med varierte oppgaver: Snekring, vannverket, søppel og alt mulig slags vedlikeholdsarbeid. I tillegg har jeg jobbet 5 år på laksefarmen samt noen år på fiske og fiskebruk. **Hvor mange år har du vært i kommunestyre og formannskap?** I kommunestyre har jeg vært i 24 år og 20 år i formannskapet samt en periode som varaordfører. I løpet av disse årene har jeg naturlig nok opplevd litt av hvert. Det har vært interessant å delta i det politiske liv. Nå har jeg imidlertid trukket meg fra aktiv politikk og har bare vervet som leder av kontrollutvalget.

Hva synes du kommunen burde prioritere å få gjort noe med? Gatelysene, basseng og sykehjem.

Hvordan var potethøsten i år - planer om utviding av produksjonen? Evt. noen akevittproduksjon? Det var en heller dårlig potethøst i år pga. kald sommer - slik at jeg nok må vurdere å søke erstatning for avlingsskade. Blir nok lite til overs til evt. akevittproduksjon.

Hvordan var sommerferien? Dårlig vær. Bare borte en snartur. Liker meg best hjemme. Gleder meg nå til sola snur 22. desember. Satser på en god sommer neste år.

Etterskrift: Vi som jobber på rådhuset savner Steinar veldig for hans alltid gode humør og mange gode historier og mye humor. Heldigvis stikker han innom av og til, noe vi setter stor pris på.

Alltid på vakt!

SKULLE TIL MEXICO - HAVNET PÅ VÆRØY!!!

TEKST SIMON RIX BILDER: SIMON RIX/HÅVARD EGGEN RED.:ERLING

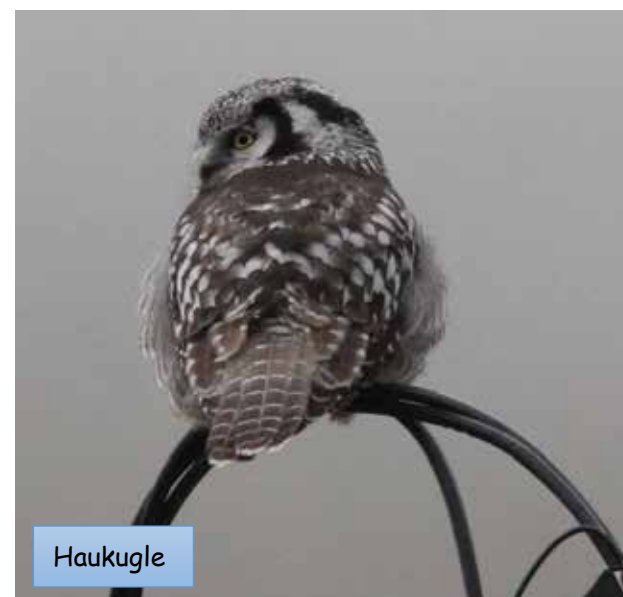

Simon forteller: Etter et par litt skuffende år var det bare et par fuglekikkere som hadde planlagt å ta turen til Værøy høsten 2015, men når høsten var ferdig hadde mange flere besøkt øya enn noen ganger før. 2015 var det året når Værøy ble ordentlig kjent som et sted for sjeldne fugler når en Lundtrupial ble funnet 3. oktober. Den lever på østkysten av USA, og trekker sørover i store flokker til Mexico. Denne var nok en blindpassasjer som har kommet med stormene fra vest og burde ikke være på denne siden av Atlanteren. Det er en fuglekikkerers drøm å finne en «yank».

Bare en gang før i Norge(1986)har denne blitt sett i Norge og noen få ganger i Europa - så det var ingen overraskelse at nyheten ble plukket opp av NRK og at folk reist helt fra Rogaland for å se den. Den ble til opp med topp nyhet på engelske fuglekikking nettsider! Trupialen ble forøvrig funnet av en som var på vei til Røst for å se på fugler men Røst ble en stor skuffelse for han etter Værøy :-).

En spurv er ikke bare en spurv. Her Værøy's første pilfink sammen med gråspurv.

Haukugle

Trupialen eller Baltimore Oriole som den heter på engelsk reddet hva hadde ellers vært en dårlig høst på fuglefronten. Bare to fuglekikkere tok turen i september og ingen ordentlig «bombe» ble funnet men hele 5 nye arter for øya ble sett som tar all time listen til hele 187 arter.

Men fuglekikking på Værøy er alltid gøy og det finnes alltid noe spennende å se. I år var det en haukugle som kunne ofte sees i Marka men siden den er en mus spesialist strev den sikkert med å finne mat. Ellers kunne man notere at to skjære har kommet til Værøy etter noen års fravær men jeg fikk inntrykk at begge var hanner så det blir kanskje ikke flere med de første.

BISKOPEN PÅ BESØK PÅ VÆRØY

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

På bedriftsbesøk hos Lofoten Viking

Avtroppende og fritt-talende biskop **Tor B. Jørgensen** i **Sør-Helgoland bispedømme** var på besøk i Værøy menighet i sommer.

Han ble utnevnt til biskop i 2006 og har tidligere arbeidet 15 år som misjonsprest i Japan for Det Norske Misjonsselskap; og var deretter generalsekretær i samme organisasjon fra 1991 til 1999. I 2000 endret Jørgensen syn om homofiles stilling i kirken og har siden vært blant de mest liberale i dette synet. Biskop Tor Berger Jørgensen presteviet i 2009 en samboende til prest. Ordinasjonen var historisk i og med at aldri tidligere har en prest som har levd åpent som samboer blitt ordinert til prest i Den norske kirke. Dette er også i strid med Kirkens egne regler. Med dette kom biskopen på kollisjonskurs med andre toppledere i Den norske kirke.

Værøyposten benyttet anledningen til å intervju biskopen under hans besøk her ute. **Hvordan var du fornøyd med besøket på Værøy?** Det var en flott opplevelse med søndagens gudstjeneste som høydepunkt. Veldig artig at 50-årkonfirmanten var med.

Hva imponerte deg mest? Som sagt gudstjenesten. Ellers er det alltid flott å komme til Værøy og oppleve naturen og folket – og det aktive næringslivet.

Hvilket inntrykk har du av virksomheten til menigheten her ute? I løpet av mine 15 år i Bodø, først som domprost og senere som biskop, vet jeg litt om hvor sårbare menighetene hvis det ikke er stabil preste-tjeneste, og det har jo vært litt til og fra gjennom disse årene. Men menigheten takler det på en god måte.

Er du enig i at Arild Jenssen kunne vært kvalifisert som feriebiskop? Ja, nettopp personer som Arild gjør at en menighet greier seg – også når det kan skorte på ting. Han er mer enn en feriebiskop! Det er ikke ferie når han står på og han er mer enn tilreisende biskop!

Hva mener du bør være den viktigste oppgaven for en biskop? Jeg opplever bispeoppgaven som det å oppmuntre og skape gode «vibrasjoner» og relasjoner i og rundt kirka. Det dreier seg dypest sett om å opprettholde folks forhold til kirka – og dermed til han som er den alt egentlig dreier seg om i kirka: Jesus Kristus og Vårherre.

Besøk på «Gammel-Coopen»

Hva er den største bekymringen når du ser på den generelle samfunnsutviklingen de siste årene i vårt eget land? Jeg mener vel å se tendenser til at vi er blitt mer selvpoptatt. Tør jeg si gjerrige og grådige? De gamle idealene om nestekjærlighet, fellesskap og solidaritet er jeg redd er i ferd med å forvitne – og det vil på sikt kunne få alvorlige konsekvenser for samfunnet vårt.

Synes du vi burde være mer opptatt av global oppvarming og klimautfordringene – selv om vi i Norge ikke blir like mye berørt som mange andre land? Og hvordan burde vi bidra mht. å ta vare på miljøet? Gjerne det, mer engasjement for klima, mener jeg. Politikerne må gis nødvendig støtte slik at de kan ta de avgjørelser som er nødvendig for ikke å ødelegge den skjøre balansen i naturen.

Synes du biskopene burde være mer aktiv i samfunnsdebatten og gi klart uttrykk for hva de mener også i politiske "betente" saker? For min del har jeg prøvd å svare ærlig og direkte på spørsmål som engasjerer meg ut fra min forståelse av evangeliet. Jeg vet at det har irritert noen. Både når det gjelder konkrete spørsmål og når det gjelder forståelsen av min rolle som biskop. Jeg tror det er viktig at vi er med i den samfunnsmessige debatten. Ikke for å få makt. Ikke fordi vi har de enkle svarene, men fordi vi må våge å peke på konkretiseringene av de overordnede verdiene.

Hva er det viktigste vi selv kan bidra med for å gjøre livet bedre for oss selv og andre? Eller "hvordan kan vi best praktisere "nestekjærlighet"? Det er å være opptatt av å se alle vi møter som et medmenneske og møte dem med respekt og ydmykhet. – I forhold til de aller nærmeste må det være å være ekte og ærlige.

Hva tror du blir de største utfordringer for menigheten på Værøy mht. de nye kirkereformene? På Værøy tror jeg ikke en vil merke så mye til reformene. Det spennende er kanskje opphevelsen av boplikten. Det kan bety at vi får prester som vil bo annet steds enn der en arbeider – og vi har som kirke lite å stille opp med i forhold til det.

Synspunkter på den planlagte restaureringen av Gammelkirken på Nordland? Det var så bra å se at det er tatt tak i nå. Rundt kirka var det blitt mer åpent og lyst, og nå ser en for alvor hvor stort behovet er for oppgradering. Det blir viktig å få sluttført dette prosjektet så raskt som mulig for gammelkirka er ei perle! Så lykke til og takk til alle som har fått i gang denne prosessen.

Frister det å komme tilbake til Værøy? Fristelsen er overhengende. Når jeg vil falle neste gang, er mer usikkert. Livet blir ganske annerledes når vi ut på høsten flytter sørover til Romerike.

Hvis du hadde bedre tid – andre steder på øya du ville du ha besøkt? Jeg ville ha prøvd å gått mer i fjellene. Og kanskje fått meg en båttur tett på øya.

Har du noen konkrete planer for pensjonist-tilværelsen? Jeg har mange prosjekter jeg ønsker å fortsette med. Jeg må vel gjøre litt sorteringsarbeid. Det dreier seg om ting jeg vil skrive og om ting jeg ønsker å følge opp, som for eksempel anerkjennelsen av troskonvertitters behov for beskyttelse i landet vårt.

VÆRØY SETT FRA LUFTEN v/Erling Skarv Johansen

POPULÆR SØNDAGSSKOLE PÅ VÆRØY

Intervju og bilder ved Erling Skarv Johansen

Værøyposten fikk lov til å besøke Klippen søndagsskole som holder til i menighets-salen på nykirka og har sine samlinger på lørdager.

I lyse og trivelige lokaler blir barna og voksne ønsket velkommen av «voksen»-lederne Turhild Kvalnes og Edith Nybakk samt ungdoms-lederne Anette Skavhaug og Mathilde Adolfsen. Det er ikke vanskelig å se at barna har gledet seg til å komme.

Klippen søndagsskole har vært drevet i 10 år i denne menigheten, men Turhild har drevet søndagsskole i mange år i regi av pinsemenigheten og er selve drivkraften i Klippen.

INTERVJUET: Hvem står bak søndagsskolen? Værøy menighet. **Hvem er ledere?** Edith Nybakk og Turhild Kvalnes. Samtidig har vi stor hjelp i to trofaste, flotte ungdommer; Anette Skavhaug og Mathilde Adolfsen. De har fulgt søndagsskolen i mange år. Nå er de en stor ressurs for oss. Vi har også en liten kjerne yngre barn som har møtt trofast opp over tid. Uten disse hadde det kanskje ikke vært noen søndagsskole. Kirkens medarbeidere Randi og Jill hjelper til med noe praktisk.

Hvor mange barn deltar? Ca. 20 **Økning fra fjoråret?** Ja, mer enn fordoblet!

Aldersgruppe? Opprinnelig satt vi en aldersgrense på 3 år. Vi vil at alle skal føle seg hjertelig velkommen uansett alder, men veldig små barn vil kanskje ikke ha utbytte av formidlingen.

Hvorfor tror dere at det stadig blir flere barn som kommer på søndagsskolen? Vet ikke sikkert. Vi har hatt det samme konseptet hele tiden, med noe variasjon. Veldig hyggelig at så mange barn finner veien til søndagsskolen nå. Kanskje er oppslagstavla på FB til hjelp? Stas er det også med våre forfriskende ungdommer som hjelper til. Videre er det gledelig at stadig flere ser verdien i at barna skal «få et Gudsord i magen»? På skolen er det jo nå forbudt med både Fadervår og «Å du som metter liten fugl.» Det er lenge siden det ble slutt på trosopplæring i skolen

Hvorfor lørdag i stedet for søndag? Vi tenkte at lørdag skal folk likevel ut og handle. Da kan ungene være hos oss fra kl. 12.00 -13.30 mens foreldrene handler og er på kafe eller annet. De foreldre som ønsker å være på søndagsskolen, er selvsagt varmt velkommen til det.

Åpen for alle - eller må være medlem av statskirken? Alle er hjertelig velkomne. **Hvordan «melde seg på» søndagsskolen?** Det er bare å møte opp i menighetssalen.

Hvordan har aktiviteten vært siste året? Vi har fire samlinger hvert semester. I høst har det vært spesielt godt oppmøte. Dette er veldig inspirerende for oss ledere!

Hva slags aktiviteter har dere? Vi følger et pedagogisk opplegg som heter «Sprell levende.» Det tar utgangspunkt i ulike læringsstiler. Det innebærer at barna skal ta alle sanser i bruk i læringen. Dermed blir det noen rolige se/lytte-aktiviteter og noen der barna er aktive i lek eller forming. Vi har et noenlunde fast repertoar som består av ulike innslag. Våre samlinger er preget av litt høytid, litt moro, litt kos og ikke minst hyggelig samvær. Vi ønsker at alle barna føler seg sett! Vi synger, ber, ser på flanellograf, leker eller har en formingsaktivitet. Videre har vi «bitetid.» Vi sitter da til bords og koser oss. Dette er ikke ment som et måltid, men en liten kosestund. Noen ganger er vi sunne med frukt. Andre ganger skeier vi ut med noe søtt og syndig. Sist hadde vi vafler og kakao. Det passet godt i høstværret. Vi avrunder alltid med Fadervår og velsignelse.

Hva liker barna best? Det varierer nok fra barn til barn. Tror alle setter pris på å høre om Jesus. De bruker å sitte så rolig mens Turhild viser bibelfortellinger på flanellografen. I vår digitaliserte verden, der bildene flimrer forbi, kan det være utrolig godt med bilder som står litt i ro slik at man får tid til å undre seg. Som mange lesere av Værøyposten sikkert har erfart selv, så er Turhild en kløpper på flanellograf. Hun legger virkelig mye tid i å være godt forberedt. Ellers er det stas med selve samværet, lekeaktiviteten og ikke minst bitetida.

Hva er viktigst å formidle til barna? Søndagsskolens motto er: «Jesus til barna.» Hovedmålet med søndagsskolen er at barna får bli kjent med Jesus som sin hjelper og venn. Det er også helt sentralt å lære å be. Vi starter hver søndagsskole med lystenning og forbønn, der vi bl. a. ber for barna og deres familier, for Værøy og for søndagsskolen. Bønnen er vår direktelinje til universets øverstkommanderende som elsker hver og en av oss og tilbyr sin støttende arm hele livet gjennom. **Noen planlagte arrangement?** Nå er semesteret avsluttet, men vi ser frem til ny oppstart over nyttår.

KRIGSDRAMA I VESTFJORDEN 1940

Ved Erling Skarv Johansen

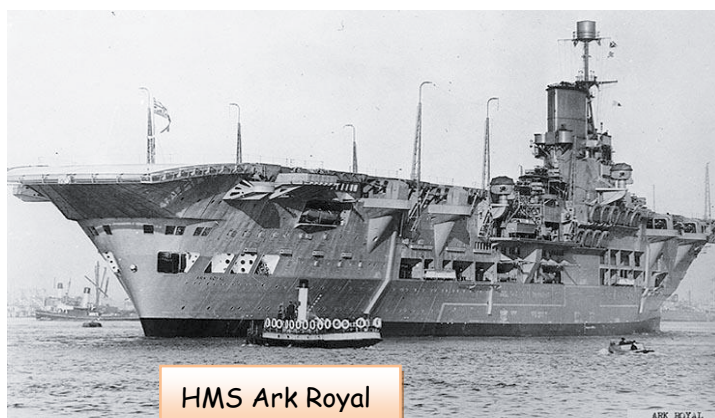
Det polske passasjerskipet MS Chrobry ble brukt som troppe-transportskip under kampene om Narvik. Den 14. mai var skipet på vei fra Tjeldsund med irske og britiske tropper (1016 passasjerer) til Bodø da det ble angrepet i Vestfjorden av 4 tyske Heinkel 111 bombefly som satte skipet i brann. Man klarte ikke å slukke brannen som spredte seg raskt. Nærmere 200 soldater og 13 besetningsmedlemmer ble drept. Den britiske destroyeren HMS Wolverine og ubåt-jageren HMS Stork tok opp ca. 750 overlevende som ble brakt inn til Harstad. Skipet holdt seg lenge flytende til tross for at det var lastet med store mengder ammunisjon og annet krigsmateriell.

Skipet ble forsøkt senket av torpedo fra britiske fly fra hangarskipet HMS Ark Royal, men sank ikke før tyske Stuka fly bombet det morgenen 16. mai. Senere vraket ble først gjenfunnet i februar 2000 av KNM Tyr etter tips fra lokale fiskere.

Noen fakta om MS Chrobry:

Skipet ble påbegynt i februar 1939 og ferdig bygget i juli 1939 ved det kjente verftet Nakskov og var på 11400 brt med en lengde på 154m og bredde 20m. Installerte diesel-motorer var på 11250 hk (forbruk 36 tonn/døgn) som gav en toppfart på 17 knop. Kapasiteten var på i alt 1167 passasjerer. Det nye skipet var kjent som en svært vellykket konstruksjon som hadde høy stabilitet og var enkelt å manøvrere.

HMS Ark Royal

HMS Wolverine

MS Chrobry (eller Brave som hun også ble kalt etter den første polske kongen Boleslaw I Chrobry) - var et havgående passasjerskip. Så langt det siste av den type nybygg for den polske handelsflåten - og ble bygget for å settes inn i Polen-Sør Amerika linjen for å erstatte de aldrende [SS Kościuszko](#) og [SS Pulaski](#) eid av Gdynia-Amerika Shipping Lines Ltd. Skipet var på sin jomfrutur til Sør-Amerika da andre verdenskrig brøt ut.

Bilde fra lugar i midten av B dekket på høyre side av skipet. Forfatteren Gombrowicz og Miss Shapiro.

Blant de polske personligheter ombord var senator Rembielinski, minister Mazurkiewicz, forfatter Bohdan Płowicz, og den unge forfatteren Witold Gombrowicz, som hadde blitt invitert til å skrive om turen. Under krigen ble skipet ombygd i Storbritannia for å bli troppe-transportskip. Som et transatlantisk linjeskip gjorde hun bare én transatlantisk seilas og kom aldri tilbake til hjemhavnen i Gdynia.

Iflg. annonsene for Sør-Amerika linjen var det tekniske utstyr om bord på nybygget Chrobry svært moderne og båten kunne by på høy komfort og sikkerhet. Førsteklasses lugarer innredet i henhold til de nyeste kravene. Av andre fasiliteter nevntes kiosk og informasjonskontor, spisesal, dansesal, amerikansk bar, salong og leserom for damene. Også fantes plass for brettspill, svømmebasseng, fasiliteter for visning av filmer og konserter. Lugarene var enten enkel eller dobbel. Deler av første klasse består av to leiligheter og fire luksuriøse lugarer med eget bad, og 16 lugarer med privat dusj.

Kiste fra en av Chrobrys livbåter - står nå hos Gudrun Johansen

Livbåt fra Chrobry - ("Rasken")

Værøy og Chrobry:

Gunnar Eriksen forteller:

Kvelden 17 mai 1940 kom bror min Johannes hjem. Han hadde vært "sørover" som vi sa. Kanskje hadde han vært på dansefest på idrettshuset. Det var lovlig også under krigen å ha sånne tilstelninger, men det måtte søkes tillatelse fra lensmannen. Johannes fortalte at han hadde sett et skip, trolig lastebåt som sto i brann.

Vi sprang med en gang opp til Nævkollen (toppen ovafor Nævan i Breivika) for å se. Da så vi båten i brann. Vi lå der ei god stund. Fra Røssnesvågen og Sørlandsvågen gikk 3 båter ut. Tre livbåter (en med motor) ble slept til land til Røssnesvågen og Sørlandsvågen. Syns å huske det ble sagt at i en av båtene ble det funnet en omkommet og løse tær. Det var ikke noe tysk personell på øya så det gikk greit å ta båtene til land. Om dette ble omtalt i radio eller avis husker jeg ikke. Radioene var jo ikke beslaglagt ennå. Det var en polsk båt som ble bombet. Husker ikke om det var tyske eller engelske fly som bombet den, men muligens var det tyske.

Den ene livbåten ble lagt i Benjaminsen-fjæra. (fjæra mellom telegrafstasjonen og Benjaminsengården). Det var ikke årer i båten, det var spaker som var koblet til en aksling med overføring til propellen. Ca trekvart meter høye spaker, gråmalt med sort håndtak. Johannes Karlsen fortalte meg mange år senere at de var ute og prøverodde/kjorte. Det var enten 18 eller 24 spaker. Han syntes det var et utrolig fint mekanisk system der man kunne skyve spaker fram og tilbake så ble båten drevet framover. Farten var ikke så stor men det var jo veldig fint å sitte ved spakene og drive båten uten å bruke årer. Alt det mekaniske ble demontert og båten ble kledd innvendig med bord. Bakerst ble det bygget dekk med styrhus.

Benjaminsen hadde føringsbåt fra før, en hekkaskøyte uten dekk foran bare et lite dekk bakerst med styrhus og motor. Tror det var en 14 hk Rapp. Denne motoren ble nå flyttet over i livbåten. Muligens brukte de det samme styrhuset. Den nye føringsbåten ble nå mye større, bedre og likt innredet. Den ble mest brukt til frakting av torskelever til Benjaminsens trandamperi. Hans Arnt Hansen var fører av båten. Han jobbet hos Benjaminsen i mange år. Han var også sjåfør for Benjaminsens lastebil. Den andre livbåten brukte Fagertun & Nordgård. Den ble brukt som føringsbåt den også.

IRAJ MED NY ROMAN OG FLOTTE MALERI

Intervju ved Erling Skarv Johansen

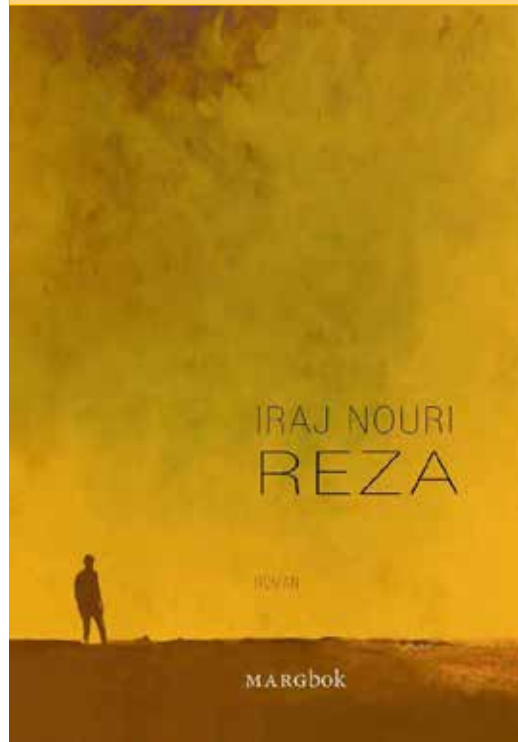

Kunstmaleren Iraj Nouri, tidligere bosatt på Værøy(som han besøker flere ganger i året) har nå fått utgitt romanen Reza på Margbok forlag.

Han har tidligere utgitt tre billedbøker som jeg har skrevet og illustrert. Alle tre er basert på den tusen år gamle iranske eposet, Shahnameh (kongeboken).

Historiene er fritt oversatt og gjenfortalt men enhver som har kjennskap til Shahnameh vil gjenkjenne historiene umiddelbart. Akkurat på samme måte som kong Arthur eller Merlin og tryllestaven eller Hamlet blir så umiddelbart gjenkjent uansett hvordan de blir modernisert og gjenfortalt.

De tre historiene fra Shahnameh kan leses både som sammenhengende trilogi og selvstendig hvert for seg. Den første boka handler om en persisk prins. Han blir født med hvit hår og hårfargen er grunnen til at han ble dømt til døden av sin egen far. Jeg tenkte da at historien var svært relevant til dagens hud og hårfarge og rasisme tematikken og motbeviser enkeltes tro på at fordømmer mot hud og hårfarger er noe nytt eller at den er et europeisk fenomen. Prinsen overlever mirakuløst og de to andre bøkene er fortsettelsen av denne hvithårede prinsens liv og hans sønn som blir Persias store helt.

Etter at du flyttet til Melbu - hva savner du mest fra Værøy?

- Nesten alt, alt det som gjør Værøy, Værøy, som for eksempel alle de særegne fjellene og det gamle fyret som for meg er et vakkert symbol på øya og som blir stille og langsam spist opp av fiskefabrikken. Alle de mange timers lange opphold i den lille båten rundt om øya, alle de spesielle og bestandige skiftene utsiktene og stemningene og ikke minst vennene jeg har fått på øya.

Fortell litt om oppveksten i Iran og hvordan den har vært med å prege ditt forfatterskap

- Jeg ble født i en familie som har gitt meg muligheten til å oppleve om ikke alle, men i alle fall mange nyanser og toner fra det aristokratiske til arbeiderklasselivet. Jeg tror at oppveksten i slike kontrastfylte miljøer og min egn ferd senere i livet gjennom mange turbulenser i både rikdom og fattigdom har gitt meg en forståelse av essensen av livet og at verken å være i midt i overflod og velstand virker lenge imponerende eller å bryte med nød. Skuffende.

Kombinasjonen av det jeg har opplevde så langt i dette eventyret vi kaller for livet og den persiske litteraturen i møte med norsk språk og norskheten har gitt meg fine verktøy til arbeidet mitt, men en blir ikke en god håndverker bare av å ha en lager med flotte verktøy. Tiden vil vise om jeg kan brukene verktøyene riktig.

Har du brukt mye av deg selv og ditt eget liv i den siste romanen?

- Ja, en del, men boka er på ingen måte en selvbiografi.

Hva er det som inspirer deg til å skrive? - Livet. Alle aspekter ved det, og alle typer mennesker. Likheten jeg ser mellom oss alle til tross for tilsynelatende store forskjeller.

Din yndlingsforfatter/bok?

- Tre navn popper umiddelbart opp i forgrunnen av tankene. Herman Hesse, Romain Rolland og Nikos Kazantzakis.

Er det mye av det som skjer i romanen som er basert på virkelige hendelser?

- Ja, men igjen, historien er en blanding av fakta og fiksjon. Målet med denne boken var ikke å fortelle «min historie» eller en flyktnings livshistorie men å tegne et bilde av hvordan tilfeldigheter dirigerer og preger livene våre, og kanskje stille et spørsmål i det skjulte om vår rolle og vårt eget ansvar i valgene vi foretar og våre fordømmer og fryktens spillerom i det hele.

Hva er "budskapet" ditt i boka?

- En roman er som et maleri. Uansett tekniske feil og mangel eller hvor bra eller dårlig det verket måtte være, vil det skape et bilde et hos leseren. Jeg synes ikke at det er forfatterens eller malerens rett eller oppgave å fortelle « dette er budskapet og slik skal verket forståes». Lesersens ståsted er veldig avgjørende i formingen av budskapet som kan være veldig forskjellige fra leser til leser og det er det som er viktig for leseren. Det er fordi virkelighetsoppfatningene er veldig forskjellige fra individ til individ.

Hvilke forventninger har du til salget av denne romanen?

- Jeg selv er veldig fornøyd med boken, både innhold og utseende og selvfølgelig håper at den blir sett og lest.

Hvordan kan man få tak i boka?

- Jeg har hørt om at den finnes fysisk i mange bokhandlere rundt omkring i landet men sikkert ikke alle som har det i butikken men den kan bestilles både hos bokhandleren eller på nettet. Alle bokkjedene har det på sin nettbutikk.

Hvordan føltes det å sitte med sin egen bok i hånden?

- Det føltes litt surrealistisk ut i begynnelsen, men det føltes godt også og det gjør fortsatt.

Har du begynt å skrive på noen ny bok og hva handler den om?

- Ja, et nytt prosjekt er i gang. En alenemor og sin sønn, en ung mann som definerer seg som definerer seg som nynazist er hovedpersonene. Igjen handler historien om våre fordommer, idealer og begjær og hvordan vi dømmer og blir dømt. Jeg vet hvor den begynner og hvor den skal og avsluttes, men veien mellom de to punktene er tåkete og uklar, elven finner gradvis sin vei mot målet. Men det er en veldig lang og langsam ferd.

Hvordan går det med malerkunsten for tiden?

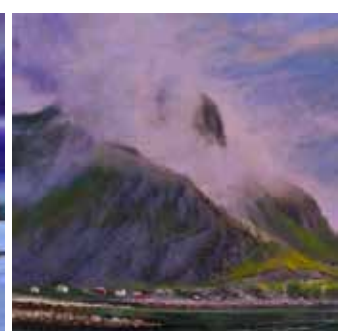
- Det har vært en lang pause fra maleriene på grunn av skrivingen, men jeg føler jeg at jeg må legge skrivningen til side og vende blikket mot malerinne igjen.

Noen nye bilder med motiv fra Værøy i det siste?

- Jeg tror jeg har rundt ti uferdige malerier jeg skal jobbe med, mange av dem med motiv fra Værøy.

Hvis noen er interessert i maleri fra Værøy - hvordan kan de kontakte deg?

- Enten via epost «iraj@nouri.no» eller gjennom min facebook side.

NYTT FRA LOFOTEN VIKING INTERVJU OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet daglig leder Arne Mathisen ved Lofoten Viking om investeringene som er gjort siste året.

Bedriften som er øyas største med en omsetning på hele 615 millioner i 2014 - har hele tiden investert betydelige summer i utvikling, modernisering og effektivisering.

Et av de største prosjektene i 2015 har vært utskifting av dårlig kai som har vært planlagt i flere år. Nå står 58m ny kai - av en total lengde på 250m - klar til vintersesongen.

Entreprenør har vært Fagmek fra Værøy - og Arne sier han er veldig fornøyd med det arbeide som er gjort. Han synes det er flott at lokale firma er konkurransedyktige på pris og kvalitet. I tillegg til en mere robust kai - er det satt opp en ringmur til mottak av levende torsk før den tas til sløyelinjen.

For å ha flere ben å stå på - har Lofoten Viking kjøpt opp 2 torskekonsesjoner i Vika fra Tor Magne Arnesen og hans samarbeidspartnere. Arne anser disse lokalitetene som veldig gunstig for oppdrett - med god gjennomstrømming og lite sykdom. Som alt annet firmaet driver med - er det kun store volum som er interessant. Nergård har for øvrig interesser innen torskeoppdrett fra før. Man tar sikte på å utnytte kapasiteten og konsesjonen fullt ut (1500 tonn torsk).

Dette betyr et kapitalbehov på hele 40 millioner kr for å starte opp. Kan gi 5-10 arbeidsplasser på sikt. Også andre fiskeslag kan være aktuelt

Største investeringen i år har imidlertid vært 2 nye frysetunneler med en samlet kostnad på rundt 15 millioner. Kapasiteten har med dette økt med 200 tonn - slik at man nå kan fryse ned 1000 tonn daglig.

Når det gjelder årets marked har det vært noe varierende. Markedet for makrell er globalt - slik at avsetningen har gått greit med brukbare priser. Derfor har det egentlig vært på en måte gunstig med økte makrellkvoter og mindre sild. Som kjent har de desidert beste markedene for sild - Ukraina og Russland vært stengt for Norge.

Kvaliteten på tørrfisk har ikke vært helt tilfredstillende i år, men mere begrenset produksjonsvolum pga. gunstig valuta har likevel gitt brukbart overskudd. Markedet for fersk skrei har vist en positiv utvikling. Mht. torskhauene har det gått treigt pga. Nigeria har problemer med å kunne stille nødvendige økonomiske garantier.

Fremover i 2016 ser det kvotemessig bedre ut for sild, mens for lodde er det nærmest stopp og for makrell er det betydelige reduksjoner. Ellers håper Arne at kommunestyret følger opp tidligere vedtak mht. ny innseiling og arbeider aktivt for snarlig realisering.

NORDLAND SKYTTERLAG - et 70-årsminne

Tekst: Rolf Eriksen Bilder: Rolf Eriksen og Erling Skarv Johansen

Redigert av Erlina Skarv Johansen

Nordlandsmarka: Grava for 300 m-hold. Stativet for skivene er for langt råtnet bort

Rolf Eriksen forteller:»

Etter krigen og fem okkupasjonsår var folk opptatt av det som hadde skjedd og at det måtte aldri skje igjen. Selv er jeg født under krigen og husker dermed ingen ting, men ting fra okkupasjonsårene har blitt meg fortalt i ettertid.

Et eks på forsvarsviljen er at nordlendingan gikk vakt i Nordlandsmarka for å varsle i tilfelle tyskere kom til øya med fly for å lande på gressletta. Men det er en annen historie. Her skal fortelles om et engasjement umiddelbart etter krigens slutt i 1945.

Blant papirer som dukket opp da vi ryddet opp etter min far Albert L Eriksen som døde i 2005 var en interessant håndskrevet protokoll kalt *Nordland Skytterlags Hovedbok*. Det var nøyaktig innført referat fra konstituerende møte, styremøter, årsmøter og årsmeldinger. Det er interessant lesing hvor alvorlig folk på Nordland og Breivik tok oppgaven med å lære seg å håndtere gevær, for å være bedre forberedt til forsvar om landet skulle bli angrepet på nytt. Som en digresjon, i normalsituasjonen blir stridsdyktige mannfolk etter sesjon inntatt til militærtjeneste og opplæring i våpenbruk. Før krigen, derimot, var verneplikten ganske så redusert ved at innkalling til militærtjeneste var basert på uttrekking, mens de andre ble sendt hjem som fritatt, uten at jeg har bragt på det rene hvor stor andel som ble kalt inn/sendt hjem. Vi har hørt om bevegelsen Det brukne geværs politikk på 1930-tallet.

Skyteområdet: 300 m-hold ses i midten litt ned på bildet. 100-m-hold til venstre og litt opp for Lisjsandtønna. Standplass i grop til høyre og litt opp for 100-m-hold.

Protokollen startet med møte på skolen på Nordland allerede den 19.7.1945, kalt den første generalforsamling. Møtet var godt forberedt, det møtte 16 medlemmer, det ble vedtatt navn, lover, valgt leder og styre med varamenn, revisorer, instruktør og banenemnd. Videre ble vedtatt innkjøp av geværer. På styremøter ble banespørsmålet for utstikking av skytterbane i behandlet. Arbeidet skulle utføres ved at hver medlem skulle arbeide 20 timer eller betale kr 1,50 pr time

De vedtatte lover er interessant lesning. Sitat av pkt 1 og 2 taler for seg selv:

1. Maalet for Nordland Skytterlag er i samband med Skytterorganisasjonen å vekke interessen for skyttersaka til forsvar av landet
2. Som medlem blir opptatt hver hederlig mann og kvinne som har fylt 15 år og som har betalt en årskontingent som er Kr. 2,-. Kontingenten betales hvert år innen 1. juli. Nye medlemmer betaler kontingenten når de melder seg inn. Medlemmer med særlig dårlig råd kan styret i særskilte tilfeller fritte for kontingent.»

Sentralt i etableringa var sokneprest Peder Sefland som også ble den første formann. En kan anta han var sentral i å ivareta formaliteter og formuleringer ved etablering og drift. Videre sitat fra den første årsmelding, de to første avsnitt:

«Allerede kort tid etter frigjøringa, ble noen interesserte enige om å gjøre noe for å få et skytterlag her på gården. I slutten av mai måned, gjorde undertegnede et forsøk med å kalle sammen mulig interesserte for å rådslå nærmere om dette.

Imidlertid passet det den gang så forkjært at ingen av de mest interesserte var hjemme, og der kom ingen på møtet. Men mange som jeg siden snakket med privat, sa seg villig til å bli med i et skytterlag.

Etableringen skjedde i tett kontakt med Lofoten Skyttersamlag.

Videre sitat fra årsmeldingen:

«Så snart geværet var kommet ble det improvisert en midlertidig bane, og skytingen begynte den 16. oktober. Da vi bare hadde 1 gevær, måtte hver ledig stund nyttes, skulde de fleste få skyte seg aktive i år. Dette er også blitt gjort, slik at det nu er bare noen ganske få som ikke har fått skyte sine 30 skudd. Der har vært vist stor interesse både fra instruktørene, materialforvalterne og fra medlemmenes side, slik at der nu i alt er skutt ca. 1520 skudd i alt. Dette er meget bra gjort med ett gevær og så sent på året. Laget har nu en ammunisjonsreserve på ca. 480 skudd. For en tid siden fikk vi utlånt enda 5 gevær, men disse kom så sent at de så vidt kunne bli prøveskutt. Laget har altså nu 6 gevær i alt.

Skivemateriell har vi anskaffet for alle 3 hold, men der må litt fornyelse til neste år. Ammunisjon for neste år er bestilt ganske mye av private, men også laget skal bestille en del. Bestillingen er imidlertid ikke enda sendt, fordi vi kan vente en god del nedsettelse av prisen, etter de meldinger som er kommet i Skyttertidende.

Laget har nu 36 medlemmer som har betalt sin kontingent. Derav er noen som ikke har skutt seg aktive, med det er ikke fordi interessen har manglet, men fordi der simpelthen ikke har vært tid og vær for mer skyting i år.»

Om baneforholdene sies:

Tillatelse til anlegg av skytebane er gitt av samtlige eiere. Den er imidlertid ikke tinglest, da der må en formell forandring til, og likedan må tillatelse innhentes av Kirkedepartementet for prestegårdens vedkommende. En slik tillatelse vil vi helt sikkert få.

Den forberedende komiteen var i sommer ute i marka og så ut et sted hvor de mente det skulle passe til skytterbane. Dette baneprosjektet er senere godtatt av banestyret med bare små endringer.

Rolf Eriksen i området i Nordlandsmarka der skytebanen lå

Det var tydelig at man hadde orden på sakene og at sikkerheten var prioritert – sak 3/46:

Ammunisjonen forvaltes av kassereren. Styret vil indskjerpe at intet gevær blir brukt til jakt eller privat skytning, at alle skot blir bokført, at geværene blir pusset og ettersett hver gang de har vært brukt. Skytning skal ikke skje uten styrets tillatelse, og instruktørene må personlig være til stede og lede skytningen og være ansvarlig for all ammunisjon og Materiellet som blir brukt. Uvedkommende har ikke adgang til banen mens skytingen pågår.

Ny generalforsamling ble holdt i desember og deretter fest på skolen i romjula til inntekt for laget med sang rundt juletreet, opplesing, musikk, ekte kaffe, kvite kaker og utlodding som innbragte kr 361.

Aktiviteten fortsatte i 1946 med skyting og arbeid med skytebane for 100 m og 300 m. Leder Peder Sefland forlot øya i august 1946, hvorefter nestformann Albert L Eriksen fungerte som leder og ble valgt som formann fra generalforsamling desember 1946. Fra årsmeldingen heter det:

Interessen for Skytterlaget i 1946 kan man si har vært den samme som foregående år. Geværene har jo ikke vært så god som ønskelig kunde være. Da det jo er vanskelig og helt umulig å få tak i nye gever, må man jo forsøke å klare sig så godt man kan med det man har, til bedre tider kommer.

Ammunisjon har det jo også vært vanskelig å få tak i på ordinær måte. Dertil kommer også at prisen på ammunisjon er nok så høi. Det blir av den grund dyrt å delta i sammenhengende skyting gjennom hele sesongen. Likevel har de fleste medlemmer klart å skyte seg aktive i år. Selv om noen som var aktive i fjor er fraflyttet stedet er tallet på aktive gådt opp med 2 fra 22 til 24.

I 1947 er innført ett styremøte der det velges nestformann og geværsituasjonen behandles.

Deretter ses ingen innføring i protokollen før nytt årsmøte i mai 1951. Det er da anført kjøpt to geværer til utlån til medlemmer og besluttet å kjøpe 4 geværer til utlån til medlemmene. Det ble valgt ny formann Magnus Johansen, styre, revisorer og kasserer.

Dette er det siste som ses innført i protokollen og mer vites ikke. En befarig i Nordlandsmarka i 2014 viser at to graver er intakt, antas å være for de opparbeidde 100 og 300 m hold, med standplass ved en utgravd grop ca 100 m fra nærmeste grav. Grav for 600 m hold kan ikke påvises. Standplass kunne ikke påvises, men ifølge terrenget har den sannsynligvis vært rett ovenfor veien nærmere Skipphalsen,

BRANN PÅ VÆRØY - INTERVJU MED ALF KRISTIAN SØRHEIM

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Alf Kristian Sørheim og den nye brannbilen

Værøyposten har intervjuet utrykningsleder i Værøy Brannvesen - Alf Kristian Sørheim. Værøy Brannvesen består av 16 kommunalt ansatte, derav 3 jenter.

Alle er under utdanning ved Norges Brann vern skole i Tjeldsund. De vil etter endt opplæring få tittelen brannkonstabel.

Underveis vil de delta på mange øvelser - både brann, håndtering ved ulykker og pasienthåndtering samt hjertestarter og utvidet førstehjelp. Også eget «mens du venter på ambulansen kurs» som i tillegg til øvelser i bruk av hjertestarter - fokuserer på akutt

hjelp ved ulykker og brann - bistand i forhold til lege. Kurset ble arrangert av Norsk Luft-ambulanse.

Mht. til erfaringene med den nye brannbilen sier han at den er helt suveren! Funger helt topp og har fått alt av nødvendig utstyr. Det er et stabilt kjøretøy med betydelig større slukkekapasitet, trykk og effekt mht. skum enn den gamle bilen. Den har også god plass til utstyr og folk, deriblant integrert røydykkerseater.

Han sier også at samarbeidet med Avinors beredskap er godt og de har hatt øvelser sammen. Avinors mannskap er godt trent og bistår ved behov.

Når det gjelder andre oppgaver som Brannvesenet kan bistå med utenom brannslukking - nevner Alf Kristian stormskader/sikring, forurensing/oljeutslipp ol. Han mener for øvrig at det utstyr man har nå i forhold til oljesøl er for dårlig og bør oppgraderes.

Når man er ferdig med utdanningen - vil det bli satt mere fokus på forebyggende arbeid - slik som kontroll av røykvarslere og plassering av brannslukkere i bolighus. Dette vil være et frivillig tilbud til huseiere.

Når det gjelder rutiner ved brannutrykninger - er praksisen slik at den av de 4 utrykningslederne som er først på plass - vil fungere som leder og dirigere mannskap og bil. For øvrig er kommunikasjonen underveis med 110-sentralen og overbrannsjefen i Vestvågøy kommune også nødvendig for fortløpende vurderinger av situasjonen.

Øvelser har vist at utrykningstiden er helt nede i under 4 minutter fra alarmen går og tilstrekkelig mannskap er klar til å rykke ut fra brannstasjonen. Problemet er egentlig varslingstiden - det tar rett og slett for lang tid før branntilløp varsles og alarmen går. Noen av fiskebrukene og kommunale bygg har derfor installert automatisk varslingsanlegg slik at responstiden blir betydelig redusert.

Det man i dag savner mest - er flere godkjente røykdykkere; det skal være minimum 3 røykdykkere før man har lov til å gå inn i brennende bygning. Man håper flere av brannmannskapet under utdanning kan oppnå slik godkjenning etter endt kurs, men det stilles ganske tøffe krav til slik sertifisering. Videre mangler man utstyr for sjøredning. Øya har i dag ikke godkjente dykkere i tilfelle ulykker til sjøs. En annen utfordring er også at selve brannstasjonen er i minste laget til formålet.

Når det gjelder ting som hver av oss kan gjøre hjemme for å forebygge brann - så nevner han spesielt: At man har nok røykvarslere, at man har sjekket at de virker og at de er plassert på riktig sted. En annen selvsagt ting er å være forsiktig med åpen ild - mange stearinlys/telys i dag er av dårlig kvalitet. Dessuten finnes det mye billig og dårlig elektrisk utstyr - f.eks. julebelysning som bør slås av om natta. Han anbefaler også at man i større grad anskaffer skumapparat i tillegg til pulverapparatene.

FULL FART MED TORSKHAU OG FOTBALL

TEKST OG REDIGERING ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet den **aktive næringslivleder og fotballtilhenger** Tor Kristian Fagertun om årets sesong og utsiktene fremover.

I årets torskhausesong ble det hengt rekordstort kvantum på nærmere 1000 tonn(en fordobling fra fjoråret) - dvs. kanskje en million stk torskehau - det må jo være **historiens største hoderulling på Værøy!** Kvaliteten er i år jevnt over veldig bra, men problemet har vært importrestriksjoner og manglende øk. garantier i det Nigerianske markedet som tradisjonelt kjøper praktisk talt alt av denne spesielle varen.

Pga. treigheten i markedet er det derfor for tiden noe usikkert mht. ny produksjon i 2016. Heldigvis har han fortsatt god lagerplass og dette produktet taper seg ikke nevneverdig ved lagring over tid, men selvsagt binder det mye kapital. Mht. pris har disse vært stabile over flere år og den svake krona gir god valutagevinst ved eksporten.

Tidl. ordfører Harald Adolfsen tok i mai kontakt med fiskeridepartementet der de ba om et møte for igjen ta opp saken for å finne en løsning om opphevelse av kondemneringsklausulen på **Sørtun fiskeindustri** som Tor Kristian eier - og etter gode argumenter for en opphevelse fikk man svar fra Nærings- og fiskeridepartementet den 22.juni at man kunne slette tinglyste klausulering, og at anlegget igjen kan benyttes til mottak av fisk. Foreløpig er det ikke helt bestemt hvordan lokalene skal brukes. Lokalene har ikke vært brukt til sitt opprinnelige formål og i tillegg til ny godkjenning av Mattilsynet trengs derfor omfattende renovering, modernisering og ominnredning. Et alternativ er å bruke deler av lokalene til kunstig ettertørrking av tørrfisk og fiskehau og lage spesialprodukt ut fra dette råstoffet. Ensilering av torskehau til fiskemel kan også være aktuelt. Videre planlegges nytt servicebygg. Samarbeide med andre aktører innenfor næringen og ytterligere innovasjon er en forutsetning i tillegg til nødvendig kompetanse og kapital. Når det gjelder **Værøy Bunker** sier han at det stadig kommer nye krav og utfordringer for å kunne drive med denne type virksomhet her ute.

Som kjent er Tor Kristian lidenskapelig opptatt av fotball - og har vært sterkt engasjert i byggingen av kunst-gressbanen og som trener for fotballgruppen samt nestleder i Værøy Idrettslag. Nå har han tatt initiativet til å få i gang igjen et seniorlag - siste gang Værøy hadde **egget seniorlag** var i 1997. Hele 26 spillere er med på laget som skal starte på nytt i 5.divisjon - bl.a. sammen med erkerivalen Røst. Bortsett fra å holde seg i 5.divisjon(noe som ikke er så utfordrende da det ikke er noen 6.divisjon) - er selvsagt det viktigste å slå Røst. På den kampen satser man på ny publikumsrekord(370 solgte biletter er den gamle rekorden). Av de 26 spillerne bor 16 i Bodø og 10 på Værøy. Alderen spenner mellom 15-44 år, altså en **salig blanding** av ungdom og eldre erfarne spillere - sistnevnte gruppe får vi håpe ikke vil trenge den nyinnkjøpte hjertestarter - som er en gave fra Fiskarkvinnelaget. I tillegg til sistnevnte forening - vil Tor Kristian benytte anledningen til å takke Lofoten Viking som er hovedsponsor, Br. Astrup, Br.Andreassen, Værøy Bunker, Br.Berg som også har bidratt til driften av Idrettslaget.

Værøyposten har intervjuet Trond Skjelstad fra Kjerringøy, bosatt i Bodø - som skal være **hovedtrener** for seniorgruppa i Bodø. Han sier at det var litt tilfeldig at det ble nettopp Værøy som han valgte å bli trener for. Mye av det skyldes entusiasme og initiativ fra ungdommene Kent Hardy, William Christensen og Martin Fagertun. Han sier videre at det er utfordrende å bygge opp et nytt lag - spesielt når en god del av dem ikke kan trene sammen. Man planlegger 3 ukentlige økter og vil starte med blanke ark - så får ambisjonene komme etter hvert når man ser utviklingen. Han mener det er viktig at flest mulig av laget er fra Værøy - slik at man kan skape en egen **Værøy-identitet**. Trond har B-kurs som trener og allsidig erfaring som trener for andre lag.

VÆRØY DRAMA FOR 200 ÅR SIDEN

Fra Nordahl Rolfsen lesebok 1920 Redigert av Erling Skarv Johansen

Fra en utflyttet Værøyværing - Kurt Fr. Kristensen(bosatt i Sverige) - har vi fått tilsendt en kopi av flg. historie fra Værøy som man finner i Nordahl Rolfsens lesebok utgitt i 1920. Rolfsen skrev **Lesebok for Folkeskolen**, som var det mest brukte læreverket i sin tid. Fra 1892, da den første kom ut, og fram til midten av 1950-tallet ble den trykt i mer enn 8 millioner eksemplarer. Rolfsen samlet en mengde barne- og ungdomslitteratur av flere forfattere for å gjøre det mer tilgjengelig, og han utga egne fortellinger og sanger. I syv år redigerte han Illustreret Tidende for Børn (1885-1894), hvor han la vekt på å presentere norsk litteratur for barn ofte ledsaget av gode illustrasjoner. (utdrag fra Wikipedia)

Jonas Kirsebom Dahl, opprinnelig fra Danmark, var sogneprest på Værøy 1805-20. Han mistet hele jekte-lasten da han ble tatt til fange av engelskmennene på returen fra Bergen 29. juli 1814.

100. Da bestefar blev fanget av engelskmannen.

Bestefar hette som jeg, og var prest som jeg. Bare at han var puttet langt utenfor polarcirkelen — på aller ytterste Lofotene: Værøy og Røst. Begge langt ute i Ishavet, fem mil fra hinannen.

Presten mottok næsten alle sine godtgjørelser fra menigheten i fisk. Snart fisket han selv også, med flere og flere drenger. Han bygde skjæer, rorboder og naust i massevis; store og prektige, så de langt overstrålte de andres; flere står der den dag idag. Han skaffet sig flere jekter, drev stor fiskehandel, og førte selv sin flotilje til Bergen i vår-stevnet. Der kjøpte han så allslags kram, men først og sist korn og mel tilbake for sig og så godt som hele menigheten.

Så var det våren 1814. En vikingflåte av stevnejekter gled for sine råseil sørover Vestfjorden. Og trefoldighetssøndag om kvelden, mens solen ennå stod høit på himmelen, og nordenvinden gav god Bergens-bør, bød også Værøy-presten heise seil på sine skib.

Selv stod han på den første og fornemste, Balstad-jekta, og svingte hatten mot sin hustru.

Hun satt oppe på Teisthammeren, som var det nærmeste utsiktspunkt mot Roværet og Hundholmene, ankerplassen for jektene. Nu reiste hun sig med sin lille Maren på armen og viftet og viftet, til prestens skikkelse var kropet inn til en prikk og gikk i et med prikkene i oievannet.

Strykende gikk det sørover.

Presten gikk op og ned i sin kawai, tygde tobakk og grundet over mangt og meget, men helst over engelskmennene.

For vel visste han ennå ingenting om at Norge alt 14. januar ved Kielerfreden var avstått til Sverige; enn mindre om Eidsvollsforsamlingen og nyeste nytt fra 17. mai. Men stevnehovdingene regnet med engelskmennene som med et nødvendig onde, å ligne med motvind, strøm og undervannsskjær.

Inne i den trange led var de nokså sikre, men på de åpne

havstykker som de måtte over, der lå engelskmannen og grasserie mellem stevnejektene, akkurat som hvalen mellem silda.

Men lykken var god. Sankthansaften ankret de på Bergens våg. Og den 18de juli var prestens ferdig ved Tyskebyggen, og vendte sine høie stevner mot det høie nord.

Det gikk strykende fort — for en råset sønnenvind med regnbøier.

Alt næste aften nådde de Stadthavet.

Men hvad sker? Vinden løide hvor den mest trengtes. Skodden la sig tykk og tett om natten. Og idet de lettet om morgenen, ser de en stor engelsk fregatt en kvartmil fra sig.

Bemannede båter blev satt ut og entret først Balstad-jekta, så de andre — og et par timer efter seilte alt og alle bak fregatten ad England til.

Men disse par timer hadde vært bitre nok. De hadde sett alle jektemastene kappes, sett lukene åpnes, kornet — det dyre kornet — skuffes i sjøen.

Bestefar og de fleste av folkene blev tatt ombord i fregatten, som het «Unicorn».

Well! Det første prestens gjorde, var å iføre sig fullt ornat og begjære å få tale med chefen. Han så fikk, og la nu på forskjellige sammenkoblede sprog varmt ut for ham om den menighet langt, langt nord, hvis far og forsørger han var både til sjæl og legeme. Men ingen bønnen hjalp.

Der måtte høiere avgjørelse til, var chefens barske svar, og den kunde alene gis i England.

Sydvesten blåste op igjen, stadig og sterk. I fjorten dager sleptes de om på Nordsjøen i motvind.

Og prestens hadde mangel på tung time på den engelske «manovar», og sendte mangel på bønn mot det høie for hustru, barn og menighet.

Endelig slapp de inn i Leiths-fjorden og ankret 31. juli i Leith, Edinburghs havn. Presten blev nu mott med større høflighet og villighet, ja blev endog langt ut i august bragt over til admiralskibet «Lakme», hvor han hadde det riktig fint. Og det

led og det led, inntil han endelig sist i september fikk høre at hans fangenskap var hevet, og at briggen «Briseis» skulde føre ham over og bringe ham inn til Bergen under parlamentærflagg. Mannskapet fikk hjelpe sig selv hjem som de best kunde, naturligvis.

Det siste bitre syn han hadde på kaien i Leith, var akterhuset på hans kjære Balstad-jekt. Den var som de andre forlengst solgt som krigsgods, og akterhuset hadde den nye, driftige eier tatt av og plasert som utsalgsbod på kaien.

På «Briseis» viste de prestens full bonner, og han hadde den ærbødigste opvartning, som likevel ribbet ham både for klier og kostbarheter til avskjed.

Men bestefar tidde med det, da han ikke mente å se tyvene heist op og hengt under rænen for hans gods skyld.

Langt frem i oktober kom han da endelig atter til Bergen, efter at hele høststevnet var dratt nordover.

«Dog», skriver han selv i Værøy kallebok, «takker jeg min Gud at jeg kom lykkelig derfra med livet, da jeg i den første fregatt, «Unicorn», led utrolig ondt.»

Hos min oldefar, gamle Johan Dahl i Stavanger, fikk han hjelp til nye skib og nye varer.

Mer: innen han på nytt lå seilferdig i Bergen med to nye, ladde jekter, var kongerikene Norge og Sverige forenet under en konge. Og desember var begynt — med sitt ustadige vær og sine korte dager.

Imidlertid satt prestefruen med lille Maren i den gule, torvtekte prestegård, under den bratte nipen. Langt, langt ute i Ishavet.

Sommermånedene gikk med liv og lyst, dag og natt den samme herlighet. Lofotens og fastlandets tinderad glødet i midnattssolens luer. — Fuglene hekket; niser og hvaler boltret sig, og snebrevene trakk sig lenger og lenger op fra fjæren.

Prestefruen løp ut og inn med nøkleknippet og var full av liv og munterhet.

Men månedene led — hvad blev det av Balstad-jekta?

De begynte å undres i det stille; de spurte snart høit.

Drengene, Arnt, Ole og Lorentz, stjal sig om nettene så høit de kunde nå op under nipen for å se sørover. En natt var Arnt endog helt sør på Mostad og Sørfjellet. Men nei!

Prestefruen skjønte det alt sammen.

Men hun sa ingen ting; blev stillere og stillere, og vandret alt som høsten kom, selv op i urene — eller nordover jordene til Teisthammeren; der kunde hun sitte i timevis med foldede hender og se sør over havet.

Melet slapp op her og der. Og folk kom spørrende frem og drog sorgende hjem.

Snart sendtes femboringen forbi malstrømmen inn til Reine, hvor prestefruen hadde slekt; og der spurtes det at Værøypresten var reist hjemover fra Bergen sist i juli.

Altså bortkommet med mann og mus. Men — alle jektene? Hvorledes kunde det henge sammen? Var det kanskje engelskmannen?

Kirken stod der tristere enn noensinne, lav og lukket som den var. De fire åpne gravene fra i sommer var øket til sytten. Men like til den syttende syke, så hadde han — fåfengt som det var — sendt nødlud til prestegården efter sakramentet.

Og så kom vinterstormen isende inn fra Nordishavet. Den skjøt ned av skaret som en kanonkule og knuste trerums-båten, som lå på land for to anker, i hundre filler.

Og saoen kledde alt i lik-laken fra fjære til tindetopp. Eller skodden seilte fra Ishavet inn gjennom alle åpninger mellem Lofotens spisse øer og la lange strimer tvers over hele Vestfjorden.

Og Ishavets tunge bærer vellet sig fræsende innover stranden. Og malstrømmen koke verre enn noensinne.

Middagssolen seg bak havbrynet; og mørke, ensomhet og dødsangst lå vasskold over hver krypende sjæl der ute på den ensomme ø.

Den trinne, muntre prestefruen var blitt spe og blek og stille — ugjenkjennelig.

Større og større blev hungersnøden. Mel fans ikke lenger i almues hus. De tørket torskerognen og malte den til mel på sin håndkvern. Kaffe delte bestemor ut til husholdningene i porsjoner på 10—20 bonner.

Mennene påstod at savnet av tobakk var aller verst — og til slutt skar hver mann sitt skrå av sitt støvleskaft.

Desember kom, og drengen satt daglig sør i Roværet og stelte med «børnskapen» (utrustningen) til det kommende fiske.

Daglig kom den tause prestefruen med sin lille på armen til Teisthammeren og så nedover til dem, men lot først og sist øinene gå mot sør.

Så fjorten dager før jul holdt hun op; lille Maren hadde fått en søster.

Stakkars vesle ting! Der var mer vemod enn glede ved henne — for hun hadde ingen far. Der blev brygget og bakt litt til jul, men tyngre og tausere enn til gravøl. Hjemmet hadde ingen far. Men i g h e t e n ikke heller.

Julekvelden oprant regntung og mørk. Denne morgen optok prestefruen atter sin tur ned til Teisthammeren og så sørover. To fremmede skibe ankret just i Hundholmene; hun så straks på skrog og farve og seil at det var Stavanger-jekter, men enda torde håpet ikke våkne. Ikke for Dahl selv med sin tordenstemme roper inn over Roværet: Anna, Anna! og svinger med hatten.

Men den julekveld var det glede i den gulmalte, torvtekte Værøy prestegård.

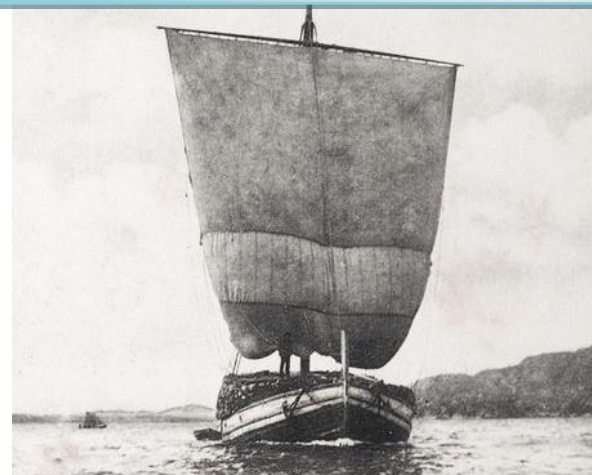
Og den julemorgen var det liv og mæle i den lille løsslopne klokke i Værøy kirketårn.

Var det å undres på om den holdt på å gjøre kollbøtte, mens bygdekommisjonen stod ved porten, i spissen for hele menigheten, og bød bestefar tusen velkommen! Og mens prestefruen skred lykkelig ved hans side, bærende lille Kirsten til døpen i den gamle, grønne silkebrokades dåpskjole.

Stakkars liten! hun skulde ikke være farlos, hun.

Etterord: Sogneprest Dahl ble gift med Hendricha Raanes fra Flakstad i 1813. Han søkte flere kall på Sjælland uten hell. Forlot Værøy 1820 til fordel for nytt kall på Klepp i Jæren.

Denne historien er skrevet ned av prestens barnebarn med samme navn.

Prest Jonas Kirsebom Dahl

DER INGEN SKULLE TRO AT NOKON KUNNE BO.....

ERLING SKARV JOHANSEN INTERVJUER ASGEIR JAKOBSEN

Den ellers så mediesky humørspreder Asgeir Jakobsen har nå etter mange strabaser tatt skrittet helt ut og flyttet fra storbyens kjas og mas(og ikke minst fra en plagsom gjøk i plantefeltet og gramonser i nabolaget)oppe i Marka - og ut i ødemarken oppe på Nordland hvor han akter å leve et stille liv i kontemplasjon og meditasjon fjernt fra byens stress.

Etter en lang og strevsomt liv som lensmann i tillegg til sjarkskipper hvor han flere ganger var på tur ut moloen - har han nå foreløpig lagt inn årene(og mesan) og vil heller konsentrere seg om de nære ting og naturens underverk.

Med panoramautsikt til midnattsol og Mosken - tilbringes dagene i fortjent ro og fred etter dagens strev på sørsiden hvor lovbruddene står i kø: hasardiøse forbikjøringer, rabiate fotgjengere, rasering av blomsterbed, urinering på off. sted, katter som ikke overholder vikeplikten, frittgående høns, limsniffing, grafitti på lyktestolper, telehiv i naturen, karaoke og annen grov kriminell atferd.

Selv om klimaet på Nordland kan by på store utfordringer - så mener Asgeir at dette vil han kunne takle. Som han selv sier: Jeg har vært ute en vinterdag før! Og det kan vi her i redaksjonen bekrefte - når vi ser tilbake på fjorårets tur til Thailand som det fortsatt går gjetord om. For øvrig nærmer det snart pensjonsalder for Asgeir, men han akter ikke å hvile på sine lauvbær eller utallige pensjonspoeng. Han vil ikke røpe så mye om framtidsplanene - men ting tyder på at hans maritime karriere ennå ikke er over. Mens vi intervjuer Asgeir - tikker det forøvrig inn faks fra Den Kongelige Thaiandske Marine med forespørsel om å overta kommandoen på landets første atomubåt! Men Asgeir sier han trives best med hodet over vannet og babord lens på styrbord halser. Kjølhaling er en definitiv tilbakelagt fase. Dessuten er ikke atomer egentlig hans greie.

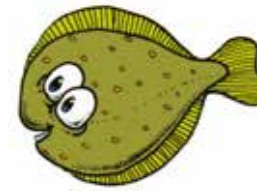

Som det fremgår av bildene - er Asgeir blitt den rene «Isak Sellanrå»(jfr. Markens grøde) og går ikke av veien for jordforbedring og nydyrking. Etter foreløpig farvel til sjøen - har han blitt opptatt av mere «jordiske sysler» og ikke bare plenklipping, men også økologisk dyrking av nyttevekster som jordskokk, turnips, raps, rips, babygulrøtter, asparges, frosne brokkolinnoller m.m. Som han sier: Det er viktig å leve i pakt med naturen. Med den forventede globale oppvarmingen - som man strengt tatt ikke har merket så mye til her ute i sommer - ser han også muligheten innenfor dyrking av vindruer og produksjon av lokal eksklusiv arktisk champagne - kanskje en slags Premier Chateau Latour Grand Diare eller Cru Brut Muscat Hangover de la Noir med lakrissmak.

Selv om Asgeir selv holder seg til Biola og Ananasjuice - vurderer han også med tiden å produsere økologisk linjeakevitt basert på mandelpotetene til Steinar Torstensen. For at akevitten skal få den riktige modningstid - og kunne

klassifiseres som linjeakevitt - vil han daglig ha med en dunk akevitt i bilen på tur til og fra Sørland. På den måten vil den etter hvert få den riktige aroma og fylde som kreves og bli like rund i smaken som produsenten.

Organisk snusproduksjon - Mosken-snusen? Med innblanding av grisetang og blæretang samt noen tråder saueull som ingrediens er en annen idé som yngler her ute på landsbygda hos Asgeir. Det er rart hvor mye frisk sjøluft og godt utviklet fantasi kan medføre. Som han så treffende føyer til: The sky is the limit! Han liker som han så treffende uttaler: Å ha mange baller i lufta samtidig! På vei ut døra får han helt uforvarende en idé om gjennvinningsanlegg for solbadolje! Og like etter begynner han å snakke om mulighetene for å etablere en tåkelurfabrikk på Nordland! Noe av årsaken til alle idéene er nok ikke bare den friske havlufta, men trolig at han har lagt om kostholdet til hovedsakelig vegetarisk føde med økologiske bønnespiser som hovedingrediens - samt at han har begynt å trene rytmisk sportsgymnastikk! Han sier også når bassenget blir fylt tilstrekkelig opp - vil han overveie å starte med synkronsvømming. Målet er å delta i Veteran VM i Haparanda i klassen 100+ i 2018. Værøyposten vil selvsagt være til stede og dekke begivenheten!

PÅ BLÅKVEITEFISKE MED MAGNE

BILDER ERLING SKARV JOHANSEN OG MAGNE BERNTSEN

TEKST OG REDIGERING VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet Magne Berntsen om årets blåkveitefiske.

Magne har i år tatt fartøykvota på 17,5 tonn+50% refordeling på båtene Star Viking og Meløysund med et mannskap på 3. Årets pris på rundt 27 kr/kg rund er Magne svært fornøyd med.

Beste fangstfelt i år var utenfor Værøy, mens Magne mener at seismikkskyting kan ha vært årsaken til dårligere fangst på de tradisjonelt gode feltene på Tromsøflaket.

Sesongen er fra slutten av mai. Fisket ble drevet med line(70 stamper)på rundt 350 favner(630m). Fangst på snitt 150 kg/stampen. Gjennomsnittsvekten var om lag 2 kg og ingen bifangst.

Årets sesong etter blåkveite er delt i to perioder, noe som har vært vanlig de siste årene. I første periode fra slutten av mai kan fiskerne ta totalt 3800 tonn. Fisket stoppes når kvota er nådd. Båtkvotene varierer fra 12,5 til 17,5 tonn - avhengig av båtstørrelsen.

Magne har levert fangsten ved Lofoten Viking hvor den sløyes og sorteres etter kvalitet. Etterpå frysing og transport til det stadig økende asiatiske marked(bl.a. Japan og Taiwan)hvor mye av råstoffet går til sushi-kunder. Iflg. Arne Mathisen ved Lofoten Viking som i år har tatt imot flere hundre tonn blåkveite - er dette et godt marked - og han skulle ønske flere båter fra Værøy ville delta i dette fisket hvor alle fartøy kan delta. Blåkveite er en lengelevende art som gir gode inntekter. I fjor leverte norske fiskere blåkveite-fangster til en førstehandsverdi på 345 millioner kroner.

Det internasjonale havforskningsrådet (ICES) mener det kan fiskes 19.800 tonn blåkveite i hvert av årene 2016 og 2017. Dette tilsvarer et fisketrykk som er gjennomsnittet for de siste fem årene. Dette er i tråd med en føre-var-tilnærming. Bestanden er nå på et relativt høyt nivå, men på grunn av dårlig rekruttering de siste årene vil den avta i de nærmeste årene, selv uten fiske.

Magne sier til Værøyposten at ha ser lyst på fremtiden for fiskeriene(unntak for de lave makrellkvotene).

DIKT OG BILDER AV ERLING SKARV JOHANSEN

DRIVGODS

Våre liv er som drivgoods
Noen bærer bølgene på sin rygg til en gyllen strand
Andre møter en steil klippevegg uten nåde

Våre liv er som drivgoods
Noen flyter lett på overflaten
Andre synker mot bunnen av dypet med evig mørke

Våre liv er som drivgoods
Noen dras med strømmen til nye horisonter
Andre kastes rundt og males sund mot grunnbrott

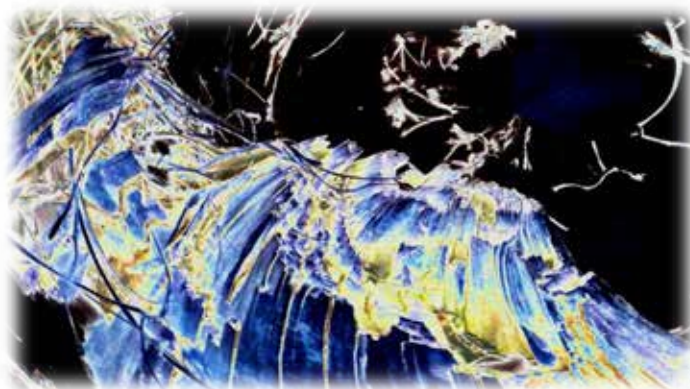
Våre liv er som drivgoods
Noen danser med vinden og finner en lun vik
Andre blir liggende glemt i mørke under en naken fjærestein

Våre liv er som drivgoods
Noen er rester av varme hjerter hvor flammen sloknet
Andre er rester av skjøre liv som visnet bort uten lys

Våre liv er som drivgoods
Men også drivgoods kan gi varme til frosne sjeler
kan gi vinger til nye drømmer
kan gi spire til nytt liv

I NATT

I natt snør det nye stjerner
Fyller himmelen med hvitt englestøv
I natt fryses nye iskrystaller
Fyller blomsterkronene med tårer av frost
I natt skapes nye drømmer
Fyller oss med varsomme kyss
I natt fødes nytt liv
Fyller universet med tusen bønner
I natt bygges det nye broer
Fyller hjertene med håp
I natt åpner nye hjerter seg
Fylles av tanker laget av regnbuen
I natt sprenger kjærlighet mørket
Fyller sjelen med lovsang

FOTOMINNER AV BASLAUG EIKSETH

Redigert av Erling Skarv Johansen

Værøyposten har fått låne gamle dias fra Kai Arne Eikseth som jeg har scannet og reparert. Det er bilder som Baslaug Eikseth har tatt fra 1960-tallet. Som kjent var hun en ivrig fotograf og tok mange bilder for Nordlandsposten. Her er et lite utvalg.

INFO FRA HELFO/HELSEØKONOMIFORVALTNING

Helseøkonomiforvaltningen (HELFO) forvalter viktige stønadsordninger for befolkningen. HELFO er organisert med et hovedkontor, seks regionkontor, HELFO pasientformidling, HELFO servicesenter og HELFO utland.

Dette kan HELFO hjelpe deg med

Bytte Fastlege

Du kan bytte fastlege opptil to ganger i året [via NAV sine sider, min fastlege](#), eller på fastlegetelefonen, [810 59 500](#).

Europeisk helsetrygdkort

Helsetrygdkortet tar du med deg sammen med reiseforsikring når du reiser i EØS-området. Kortet er gyldig i tre år og gir deg rett til nødvendig behandling ved offentlige behandlingsinstitusjoner. Du bestiller kortet og får mer informasjon på [Helfo sine sider om europeisk helsetrygdkort](#), eller ved å ringe HELFOs servicetelefon på 800HELSE, [800 43 573](#).

Frikort for helsetjenester

Frikort for helsetjenester kommer automatisk i posten når du har nådd beløpet som gir deg rett til frikort. Dette gjelder tak 1. For tak 2 må du sende søknad til HELFO i din region. Mer informasjon på [www.helfo.no/frikort](#). Du kan også ringe Frikorttelefonen, [815 70 050](#).

Hvis sykehuset bryter behandlingsfristen

Kontakt HELFO pasientformidling, som vil finne et annet behandlingstilbud til deg i Norge eller utlandet. Du betaler kun vanlig egenandel for behandlingen. Ring HELFO på 800HELSE, [800 43 573](#).

Finn fram i Helse-Norge

Ta kontakt med Helsetjenestens veiledningssenter hvis du ikke vet hvor du skal henvende deg i det norske helsevesenet. Telefon: 800HELSE, [800 43 573](#).

Dekning av helseutgifter i Norge

Den offentlige helsetjenesten dekker det meste av din behandling ved offentlig sykehus. Du kan også ha rett til å få dekket deler av utgiftene dine til behandling hos helsepersonell, til legemidler, næringsmidler eller medisinsk forbruksmateriell. Mer informasjon på [www.helfo.no](#). Du kan også ringe HELFOs servicetelefon, [800 53 573](#).

Dekning av helseutgifter i utlandet

Du kan ha rett til dekning av utgifter til enkelte helsetjenester i utlandet. Hva du kan få dekket, er avhengig av hvor du oppholder deg og ditt medlemskap i folketrygden. Mer informasjon på [www.helfo.no](#). Du kan også ringe HELFOs servicetelefon, [800 53 573](#).

Kontaktinformasjon for privatpersoner

Bosatt i Norge

Telefon: [800HELSE \(800 43 573\)](#)

E-post: [on.ofleh@teretnesecivres](#)

Bosatt i utlandet

Telefon: [+47 21 07 46 00](#)

E-post: [on.ofleh@dnaltu](#)

Telefontid er fra klokken 08.00-15.30

Informasjon på internett

[www.helfo.no](#) – helseøkonomiforvaltningen.

[www.helsenorge.no](#) – den offentlige helseportalen.

Informasjonen er hentet fra [www.helfo.no](#)

HILSEN FRA OMSORGSSENTERET

Brev fra Judith: Tusen takk til dere som gav penger til montering av teleslynge og til pensjonistgruppa for kjøp av komfyr til Miljøstua.

Takk også til alle som har bidratt med noe til lotteriet/salget og ikke minst til alle dere som har andakt, sang og spilling, kakebaking og hjelp til arrangement på senteret. Vi setter stor pris på dere alle og håper på flere trivelige stunder fremover vinter og vår.

Pengene vi har fått inn - har vi brukt til Heia-tur, pizza -og grill dager, filmkveld, besøk av Moskenes trekkspillklubb og Ballstadguttan. Dette er til stor glede for beboerne og vi håper dere fortsetter å støtte loddosalget.

Ønsker alle en riktig god og fredfull Jul. Hjertelig velkommen til Omsorgssenteret. Med varme hilsen fra alle oss på Omsorgssenteret.

I september hadde Værøy kommune besøk av ungdommene Erlend og Birgitte fra **ungdommens Fylkesting**. De var på besøk på øya for å gi et kick off til det nyvalgte ungdomsrådet.

ÅRSKAVALKADE BILDER 2015 - «ÅRET SOM GIKK»

